STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13584

OYFN SHVEL FUN DER MEDINE

A. Granovski

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אויפן שוועל
פון דער
מדינה

פון

ד"ר א. גראנאווסקי

ארויסגעגעבן
פון הויפט ביורא פון
קרן קימת לישראל
ירושלים

This book
once owned by a South African reader
has been presented
for future use to the
National Yiddish Book Centre of Amherst, Mass. USA

Jewish Studies Library of the University of Cape Town
Jacob Gitlin Library, Cape Town
Cape Town Yiddish Cultural Federation

ד"ר א. גראנאװסקי: אויפן שװעל פון דער מדינה

אויפן שוועל פון דער מדינה

ד״ר א. גראנאווסקי

אין דער געשיטכע פון ציוניזם קען מען פארצייכענען דריי אנטשיידענדיקע דאטעס: אין 1897 האט זיך פארזאמלט דער ערשטער ציוניסטישער קאנגרעס און האט געלייגט די ארגאניזאטארישע יסודות פון דער באוועגונג; צוואנציק יאר שפעטער, אין 1917, איז געקומען די באלפור־דעקלאראציע, וועלכע האט באצייכנט די אנערקענונג פון די אומות־העולם אין דער ציוניסטישער באוועגונג און האט דערמעגלעכט צו בויען דאס יידישע נאציאנאלע היים אויף אַ פעסטערן באזיס; דרייצענדליק יאר נאך דער באלפור־דעקלאראציע, דעם 30־טן נאוועמבער 1947, איז געקומען דער באשלוס פון די פאראייניקטע נאציעס אין פלאשינג מעדאוס, וואס פראקלאמירט די גרינדונג פון דער יידישער מדינה אין אַ טייל פון ארץ־ישראל.

אָט די פראקלאמירונג באדייט אן ענדע פון אַ תקופה, וועלכע איז געווען דורכגעוועבט מיט געשעענישן און יסורים, מיט פאָליטישע עליות און ירידות און מיט פיל וויכטיקע דערגרייכונגען, זייט־ביי־זייט מיט הארבע כשלונות. די דאזיקע תקופה פון דרייסיק יאָר, איז קודם־כל באצייכנט מיט אַ גרויסן אויפשוווּנג פון יידישן ישוב: פון אן אומבאדייטנדיקן הייפל יידן האט ער זיך פארוואנדלט אין אַ קיבוץ וואס ציילט העכער 650.000 נפשות און וואס שטעלט מיך זיך פאר אַ כוח — פאָליטיש און עקאנאמיש, ארגאניזאטאריש און קולטורעל. דער ישוב האט אנטוויקלט אַ לאנדווירט־

שאפט פון גרויסער חשיבות: היינט־צו־טאג זיינען פאראן אין לאנד 305 יידישע לאנדווירטשאפטלעכע ישובים, קעגן 48 ישובים מיט דרייסיק יאָר צוריק. דער ישוב האט אויפגעשטעלט אין לאנד אן אינדוסטריע, וואס דינט אַלס אַ קוואל פון פרנסה פאר אַ וויכטיקן חלק פון ישוב; אַן אינדוסטריע וואס האט אין זיך די קראפט צו פארוואנדלען דאס לאנד אין אן אינדוסטריעלן צענטער פון נאענטן און מיטעלן מזרח. ער האָט אויפגעבויט שטעט, קליינע און גרויסע, ארבעטס־צענטרען און אַ ברויזענדיק לעבן מיט די פארשיידענסטע דערשיינונגען פון אַ פילפארביקער קולטור. דורך זיין ארגאניזאציע, דורך דעם פאליטישן און עקאנאמישן לעבן, דורך דעם געזונטהייטס־וועזן און סאציאלער הילף, וויסנשאפט און קונסט — שטעלט מיט זיך פאר דאס יידישע ארץ־ישראל אן אינזל פון פראגרעסיווער קולטור אין אפגעשטאנענעם לעבן פון אָריענט.

דער וווקס פון ישוב און זיין אנטוויקלונג, טראָץ די גזרות קעגן דער עליה און יידישע באַדן־קניות —, האט דעמאנסטירט דעם עקאנאמישן און ארגאניזאטארישן כוח פון ישוב, זיין פעאיקייט אויפצובויען אַ זעלבסטשטענדיק לעבן; און טאקע די דאזיקע אייגנשאפטן פון ישוב האבן באשטימט, אין לעצטן חשבון, דעם גורל פון ציוניסטישן ווערק בשעת דער היסטארישער זיצונג, פון די פאראייניקטע נאציעס. צוויי פאקטארן האבן דאָ אנטשידן: די פארצווייפלטע לאגע און וועלכער עס געפינען זיך די יידישע קיבוצים פון דער שארית־הפליטה אין די צעשטערטע אייראָפּעאישע לענדער, — און די יידישע דערגרייכונגען אין ארץ־ישראל, די פּאָזיציעס וואס זיי האבן פאר זיך דערווארבן אין לאנדווירטשאפט, אינדוסטריע, ארגאניזאציע, זעלבסטשוץ און קולטור. די פאקטן וואס זיי האבן געשאפן קענען דאך ניט פארלייקנט ווערן. די לייסטונגען, וועלכע זיינען דערגרייכט געווארן דורך שווערער ארבעט און מסירות־נפש, זיינען געווען אַ באווייז פאר דער וועלט, וואס עס קען אויפטון און דערגרייכן אַ פאָלק וואס זיצט אויף זיין אייגן לאנד; און אין, וואס עס קען זיך פארוואנדלען א לאנד, וואס ווערט אנפארטרויט אירע זין, וועלכע זיינען דורכגעדרונגען מיט אַ גרויסן נאציאנאלן און מענטשליכן אידעאל. אינם באשלוס פון די פאראייניקטע נאציעס האבן זיך פארוואנדלט די דאזיקע "געשעענע פאקטן" און אַ שווערוואגיקן פאקטאר. און אָט די אנערקענונג פון דער קראפט פון די "געשעענע פאקטן" מוז אויך להבא דינען ווי א וועגווייזער אין אונדזערע צוקונפטיקע פלענער.

אונדזער נאציאנאלער געראנגל אין לאנד איז גאר אן אייגנארטיקער און האט כמעט קיין גלייכן ניט. איז עס דאך אַ געראנגל וואס ווערט געפירט אונטער דער פאן פון היסטארישע רעכט, אינם נאמען פון אייביקן בונד צווישן פאלק און לאנד.

די בענקשאפט נאך א היימלאנד, וואס האט קיינמאל נישט אויפגעהערט אין דער פאלקס־נשמה, האט אנגעהויבן אנצונעמען רעאלע פארמען ערשט אין דער לעצטער תקופה פון דער יידישער געשיכטע. אבער אין דער צייט אין וועלכער מיר לעבן, האבן אַ וואגיקן באדייט בלויז אזוינע באטראכטונגען וואס זייגען פארבונדן מיט כוח, מיט עקאנאמישע און מיליטערישע אינטערעסן, וואס זייגען אויסן צו פארווירקליכן אַ באשטימטע פּאליטיק. די באדייטונג פון מאראלישע אדער גייסטיקע גורמים איז קליין אין אונדזער צייט פון פּאליטישן קאמף, וואס באזירט זיך אויף צעטיילן די וועלט אין השפעה־געביטן צווישן די גרויסמאכטן. ערשט ווען די בענקשאפט פון פּאָלק האט אנגענומען אַ פארם פון ממשותדיקע דערגרייכונגען, האט זי זיך געקאנט פארוואנדלען אין אַ פּאליטישן פאקטאר פון אַ געוויסער באדייטונג. אן די פאקטן, וואס דאס יידישע פאלק האט געשאפן אין זיין היסטאריש היימלאנד, וואלטן אויך די היסטארישע רעכט געווען נישטיק און באדייטלאז. אפילו די פרשה פון ליידן און יסורים, וועלכע הונדערטער טויזענטער יידן פון דער שארית־הפליטה אין אייראָפּע האבן דורכגעמאכט, וואלט אויך נישט געבראכט די אנטשיידונג לטובת דער ציוניסטישער לייזונג. אינם פּאליטישן קאמף פאר אונדזערע רעכט פאר די פאראייניקטע נאציעס, האט זיך ווידער־אמאל בולט ארויסגעוויזן די חשיבות פון אונדזערע רעאלע דערגרייכונגען אין לאנד, אין אויפבוי און שאפן, אין איניציאטיוו און פּלאנירונג.

דער דאזיקער מאמענט פון רעאלע דערגרייכונגען איז געקומען צו אַ שארפן אויסדרוק ביים באשטימען די גרענעצן פון דער יידישער מדינה. דאס זעט מען קלאָר ביים באטראכטן די מאפּע פון די צוויי מדינות, וואס זייגען געשאפן געווארן דעם 30־טן נאוועמבער 1947. משונה׳דיק און מערקווירדיק איז די געאגראפישע פארם פון דער יידישער מדינה. עס איז נישט פאראן קיין מדינה וואס זאל האבן אזא מין קאמפּליצירטע פארם, מיט קרומע ליניעס וועלכע שלייגלען זיך לייגג אויס אירע גרענעצן, מיט קרייצפּונקטן אין די טעריטאריעס פון דיביידע מדינות. אָט־די קרומקייט, וואס

באשווערט אזוי די פראבלעמען פון זיכערקייט און שוץ אין אונדזער מדינה, האט אבער אויך אויסגעברייטערט, אין אַ באדייטענדיקער מאָס, אונדזער שטח. די באדייטונג פון די דאזיקע גרענעץ־ליניעס ליגט אין דעם, וואס די צעטיילער פון לאנד האבן זיך באמיט איינצושליסן אין דער יידישער מדינה די יעניקע שטחים ווו די יידן האבן זיך אויסגעצייכנט דורך זייער בולט׳ער טעטיקייט ; ווו עס האבן זיך געפונען יידישע ישובים, לאנדווירטשאפטליכע און שטעטישע מיט אַ באדייטענדיקער יידישער באפעלקערונג. פון דער מדינה גופא זיינען ארויסגענומען געווארן בלויז 10% פון דער אלגעמיינער צאָל יידישע ישובים, (33 פון 305) און בערך 7% פון די באדן־שטחים וועלכע געהערן צו יידן (132.000 דונאם פון יידישן באדנפארמעגן וואס באטרעפט ס״ה 1.822.000 דונאם, לערך). און אויב מיר זיינען שווער געשלאגן געווארן דורכדעם וואס עס איז ארויסגענומען געווארן פון דער יידישער מדינה אזא וויכטיקע זאנע, פון לאנדווירטשאפטליכן, פאליטישן און סטראטעגישן שטאנדפונקט, ווי דער מערב׳דיקער גליל, — איז עס דען נישט א רעזולטאט פון דער טאטזאך אז פון 1.150.000 דונאם זיינען אין יידישן באזיץ געווען בלויז 26.000 דונאם, בערך ; אז אין אָט דעם ברייטן און ווייטן שטח זיינען געגרינדעט געווארן בלויז ביין ישובים ?

אודאי : עס איז אַ הארבער קלאפ פאר אונדז, אז ירושלים, די אייביקע הויפטשטאט פון עם ישראל, איז געבליבן אלס אן אינטערנאציאנאלע זאנע, אויסערהאלב די גרענעצן פון דער יידישער מדינה. אויך דער דאזיקער באשלוס האט געהאט זיינע באזונדערע גורמים, וועלכע אונדזער טעטיקייט האט נישט געקאנט ענדערן, — ניש קוקענדיק אויף דעם וואס יידן מאכן אויס אין דער שטאט אן אנטשיידענדיקע מערהייט פון צוויי דריטל. דאס אבער באציט זיך כלל נישט אויפן מערב׳דיקן גליל : דער גורל פון אָט דעם געביט וואלט גאנץ אנדערש אויסגעפאלן, אויב עס וואלטן דארט געשטאנען יידישע ישובים אין א גרעסערער צאל, און אויב אונדזער ווערק וואלט זיך דארט אויסגעצייכנט מיט מער ענערגיע און שווונג. עס איז אן אלגעמיין אנערקענטע זאך, אז דאס איינשליסן פון נגב אין דער יידישער מדינה איז געווען, צום גרויסן טייל, אַ רעזולטאט פון יידישער טעטיקייט אין דער דאזיקער וויסטער געגנט ; ווארום די ישובים וואס זיינען דא געגרינדעט געווארן האבן באוויזן קלאָר און דייטלעך יעדן איינציקן, וואס

וויל זען און פארשטיין, אז טאקע די יידן, און נאר זיי, זיינען פעאיק צו פארוואנדלען די וויסטעניש אין אַ ישוב, — אדאנק די חלוצים הענט וואס וועלן קומען און אויפוועקן די געגנט פון איר טיפן דורות־לאנגן שלאף.

די קאלאניזאטארישע ארבעט וועט האבן אן אנטשיידענדיקע חשיבות אויך פאר אונדזער אנטוויקלונג אין דער קומענדיקער תקופה, פונקט אזוי ווי זי איז געוועזן וויכטיק אין משך פון די לעצטע דרייסיק יאר. אייגנטליך איז אונדז געגעבן געווארן בלויז אַ נייע דעקלאראציע. אין הינזיכט פון כמות האבן מיר איצט באקומען ווייניקער ווי מיט 30 יאר צוריק; דער שטח פון לאנד, וואס האט אנטהאלטן אין 1917 הונדערט און פערצן מיליאן דונאם אין גאנץ ארץ־ישראל, פון ביידע זייטן ירדן, — איז רעדוצירט געווארן ביז פערצן און אַ האלב מיליאן דונאם בלויז אין מערב׳דיקן טייל פון ארץ־ישראל. דאקעגן אבער, אין הינזיכט פון איכות, האבן מיר געקראגן מער: עס גייט שוין איצט נישט אין בויען אַ נאציאנאלע־היים, נאר אַ יידישע מדינה, אַ רעזשים פון זעלבסטשטענדיקייט מיט אלע גרויסע מעגלעכקייטן וואס זיינען דערמיט פארבונדן. אונדזער אנטוויקלונג איז שוין מער נישט אונטערווארפן אַ קינסטלעכער באשרענקונג וועלכע איז אפהענגיק פון ווילן פון אַ צווייטן צד, אונדזערע שכנים־שותפים אין לאנד, אדער פון אַ דריטן צד — די מאנדאטאר־מאכט. די אנטוויקלונגס־מעגלעכקייטן זיינען, אזוי ארום, באגרענעצט נאר דורך אביעקטיווע גורמים פון אויפנעם־קאפאציטעט פון לאנד, און פון דער פעאיקייט פון דער יידישער מדינה צו אנטוויקלען דאס לאנד אויפן עפעקטיווסטן אופן. די רעאליזירונג איז איבערגעגאנגען אין אונדזערע הענט, אין די הענט פון די בויער פון דער נייער מדינה.

מיט דער פראקלאמירונג פון דער יידישער מדינה איז נאך נישט אויפגעשטעלט געווארן די מדינה גופא; מען מוז זי בויען. דערפון דרינגט ארויס אז דאס אויפבוי ווערק מוז פארגעזעצט ווערן אויך להבא, פונקט אזוי ווי ביז איצט, נאר אין אן אנדער טעמפאָ און אין אַ גאנץ אנדערן מאסשטאב. אמת, די מעגלעכקייטן זיינען איצט ברייטער, די טעטיקייט — פרייער,

אבער אויך די אויפגאבע איז שווערער, און די אחריות — גרעסער. אונדזער מצב איצט איז ענלעך צום מצב וואס איז געשאפן געווארן בשעת דער באלפור־דעקלאראציע: עס איז געגעבן געווארן דעם יידישן פאָלק אַ גרויסע געלעגנהייט און דאס פאלק מוז זי אויסנוצן ביז אין דער פולסטער מאָס, — לויט די בארימטע ווערטער פון דוד ללויד דזשארדזש צו חיים ווייצמאן נאך דעם סאן־רעמאָ באשלוס. די מיסיע פון יידנטום איז: פארוואנדלען דעם באשלוס פון די פאראייניקטע נאציעס אין פראקטישע מעשים; מאכן די מדינה אַ יידישע, נישט בלויז לויטן נאמען, נאר אויך לויט איר רעאלן כוח. דער באשלוס פון די פאראייניקטע נאציעס האט געשאפן אַ ראם, און מיר מוזן אנפילן דעם דאזיקן ראם מיט אַ לעבעדיקן און ממשות׳דיקן אינהאלט, מיט אַ יידישן אינהאלט.

אן אויסגאנגס־פונקט אין אלע אונדזערע באטראכטונגען לגבי דער צוקונפט מוז זיין דער פאקט אז די מדינה, יידיש לויטן נאמען, איז, אייגענטלעך, יידיש־אראביש לויט דעם צוזאמענשטעל פון איר באפעלקערונג. אינם יידנשטאט, אין היינטיקן צושטאנד, מאכן אויס די יידן אַ נישט צו גרויסע מערהייט: 515.000 יידן לגבי 340.000 אראבער, בערך, (לויט ציפערן פון סוף 1946). אזא צאל־פארהעלטעניש קען בשום אופן נישט פארשאפן אַ סטאבילן גלייכגעוויכט, באזונדערס ווען מיר נעמען אין חשבון די געוואלטיקע נאטירלעכע פארמערונג ביי די אראבער; און מען מוז דאך אננעמען אז די דאזיקע פארמערונג וועט נישט קלענער ווערן אין דער יידישער מדינה. אדרבא, דער לעבנס־ניוואָ פון דער אראבישער באפעלקערונג אין דער יידישער מדינה וועט זיכער העכער זיין פונם לעבנס־ניוואָ אין דער אראבישער מדינה, וועלכער עס דראט אַ ירידה, צוליב איר אפגעריסנקייט פון דער יידישער עקאנאמיק פון וועלכער די אראבישעווירטשאפט האט געצויגן איר יניקה ביז איצט. די סטאביליטעט, אין וועלכער עס נויטיקט זיך די יידישע מדינה, וועט קומען נאר מיט דער שאפונג פון אן אנטשיידנדיקער יידישער מערהייט. און בלויז אזא יידישע מערהייט קען גאראנטירן דער יידישער מדינה אן אנטוויקלונג אין דער צוקונפט — אן דערשיטערונגען וואס זיינען עלול אונדז צו באדראען, ווייל אונדזער קליינע מדינה געפינט זיך ארומגערינגלט פון אראבישע לענדער.

די ערשטע אויפגאבע פון דער ציוניסטישער באוועגונג וועט זיין צו שאפן אן אנטשיידנדיקע יידישע מערהייט, אין א מעגלעכסט קורצער צייט, און

זי אפהיטן אין דער צוקונפט דורך א פארשטארקטער עליה אין משך פון ווייניקע יארן, — ביז זי וועט זיך שוין נישט קענען פארענדערן אפילו טראץ דער נאטירלעכער פארמערונג פון אראבער אין דער יידישער מדינה. אין אלע אונדזערע באטראכטונגען מוזן מיר זיך רעכענען, קודם כל, מיט דער גרויסער אויפגאבע, וואס איז אויף אונדז ארויפגעלייגט געווארן דורך דער בייער ווענדונג אין אונדזער פאליטישן סטאטוס, ד.ה. מיט אַ גרויסער עליה וואס צילט צו שאפן אַ זיכערע יידישע מערהייט. אַ גרויסע עליה איז בויטווענדיק מחמת דער פארצווייפלטער לאגע פון אונדזערע הונדערטער ברידער אין די פליטים־לאגערן. אונדזער פלאן איז: ברייגגען קיין ארץ־ישראל אנדערטהאלבן מיליאן יידן, אין משך פון אַ קורצן צייט־אפשניט, נאך איידער עס קענען אנטשטיין גרינטלעכע פאליטישע ענדערונגען אין דעם מצב פון דער וועלט און דעם כוחות־פארהעלטעניש פון די לענדער, אין וועלכע מיר געפינען זיך. דאס וועט זיין אן אומפאסענדער, צילבאוווסטער פלאן, וועלכן מיר וועלן מוזן פארווירקלעכן דורך אַ געהעריקער און ווירקזאמער ארגאניזירונג. דאס באטייט: אן ארגאניזירטע צוועקמעסיקע עליה, נישט בלויז כדי צו ראטעווען ברידער, נאר אויך כדי אויפצוריכטן די ווירטשאפט פון דער מדינה. די גרויסע אויפגאבע וואס וועט שטיין פאר דער יידישער וועלט וועט הייסן: ברייגגען צו די ברעגעס פון היימלאנד מאסן יידן און זיי באזעצן אין דארף און שטאט, אויפנעמען די עולים אין דער שוין עקזיסטירענדיקער ווירטשאפט און גלייכצייטיק שאפן און קאנסאלידירן די גרונטצוויגן פון אַ רעגולירטער און אנטוויקעלטער ווירטשאפט אין דער מדינה.

קודם כל מוזן מיר קאנסילידירן די יידישע לאנדווירטשאפט. מען קען נישט דערלאזן, אז די עקאנאמישע סטרוקטור פון דער יידישער באפעלקערונג אין אונדזער מדינה זאל זיין ענלעך צו דער סטרוקטור, וואס כאראקטעריזירט אונדזער פאלק אין די גלות־לענדער. דאָ, אין דעם יידישן היימלאנד, קענען זיך די יידן נישט באשרענקען בלויז מיט די פרנסות פון אינדוסטריע, האנדל און קאמוניקאציע, איבערלאזנדיק די לאנדווירטשאפט אין די הענט פון דער אראבישער באפעלקערונג. מיר טארן נישט פארגעסן, אז פון די 340.000 אראבער, וואס געפינען זיך אין דער טעריטאריע פון דער יידישער מדינה, זיינען בלויז 78.000 שטאט־איינוווינער (אין חיפה, טבריה, צפת, בית־שאן און צמח); זייער גרעסטער טייל (209.000 נפשות) זיינען דארפישע איינוווינער און בערך 53.000 זיינען בעדואינער (דאס רוב נאמאדן און נאר

אַ קליינער טייל־איינגעזעסענע). און אויב עס איז נישט מעגלעך, אז דער פראצענט פון דארף־איינוווינער אין יידישן ישוב זאל זיך פארגלייכן מיט דעם פראצענט אראבער — 87.2% ביי אראבער קעגן 25.6% ביי יידן — איז דאך פאראן א געוויסער מינימום פון יידישע דארף־איינוווינער, צו וועלכן מיר מוזן שטרעבן און דערגרייכן, א מינימום פון וועלכן מיר טארן נישט אפטרעטן. די צאל־פארהעלטעניש פון פויערים קלאס, אדער דארף־איינוווינער, אין דער יידישער באפעלקערונג פון דער מדינה — מוז זיין, בערך, 20 פראצענט.

נעמענדיק אין באטראכט די אינטענסיווע פארמען פון דער יידישער לאנדווירטשאפט, וועלן מיר ארויסגעפינען אז פראצענטואל וועט דער כמות און ווערט פון דער יידישער לאנדווירטשאפטליכער פראדוקציע זיין פאקטיש אַ סך העכער, און וועט זיין ענלעך צו דעם מצב וואס הערשט אויך איצט אין לאנד. מען מוז שטרעבן דערצו, אז די יידישע באפעלקערונג אין דאָרף זאל געהערן צו דער קאטעגאריע פון ממש־באשעפטיקטע אין לאנדווירטשאפט, און נישט בלויז דארף־איינוווינער. אונדזער אויפגאבע וועט זיין צו שאפן אַ גלייכגעוויכט אין דער בארוף־פארטיילונג פון דעם יידישן ישוב; צו אקטיוויזירן אלע צווייגן פון עקאנאמיק אין דער מדינה; און פארמיידן דעם וווקס פון אַ קאלאניאל־רעזשים, ווו די ערשטיקע פראדוקציע־צווייגן, די דערנערונג־קוואלן, געפינען זיך אין די הענט פון איין טייל פון דער באפעלקערונג און די אדמיניסטראטיווע הערשאפט געפינט זיך, דאקעגן, אין די הענט פון אן אנדער טייל, דאס רוב אין די הענט פון אן אנדער פאלק. אָט די אלע דאזיקע אויפגאבן וועלן פאדערן פון דער מדינה־פארוואלטונג און פון דער ציוניסטישער באוועגונג בכלל, אַ גאנץ גרויסע אויפמערקזאמקייט; און אונדזער ציל מוז זיין צו פארברייטערן דעם לאנדווירטשאפטלעכן באזיס אין דעם עקאנאמישן לעבן פון דער יידישער באפעלקערונג.

עס איז דערפאר וויכטיק צו דערהייבן דעם לעבענס־סטאנדארט פון דער אראבישער באפעלקערונג אין אונדזער מדינה. מיר וועלן מוזן מאכן אַ גרויסע אנשטרענגונג, כדי צו פארקלענערן דעם געוואלטיקן אונטערשייד צווישן דעם לעבענס־סטאנדארט פון די צוויי באפעלקערונגס־טיילן. וואס מער עס וועט אונדז געלינגען צו שאפן אַ מער אדער ווייניקער איינהייטלעכן לעבנס־סטאנדארט, צווישן דער ארבעטנדיקער באפעל־

קערונג, — וועלן מיר אין דער זעלבער מאָס אויך פארמינדערן דעם קאנקורענץ־כוח פון דער ביליקער אראבישער ארבעט לגבי דער יידישערווירטשאפט בכלל, און לגבי דער יידישער לאנדווירטשאפט בפרט. און אָט זיינען די אויפגאבן וואס שטייען אונז פאָר: רעאליזירן אומפאסנדע פלענער כדי צו אנטוויקלען די נאטירלעכע אוצרות אין לאנד: באדן און וואסער, און באזונדערס — ברייטע באוועסערונגס־פלענער, כדי צו באלעבן דורך סיסטעמאטישע ארבעט די וויסטע לאנד־טיילן; אינטענסיפיצירן די לאנדווירטשאפטליכע ארבעט אין אלע אירע צווייגן און אַ הדרגה׳יקע און פראגרעסיווע מעכאניזאציע פון דער לאנדווירטשאפטליכער באארבעטונג צווישן אלע טיילן פון דער באפעלקערונג; דורכפירן אַ גרינטלעכן שטודיום פון די אייגנשאפטן פון פארשיידענע ערד־מינים און די וואסער־אוצרות; פעסטשטעלן די עפעקטיווסטע מעטאדן פון באדן־צוגרטונג, באזונדערס די צוגרייטונג פון בערגיקן און זאמדיקן־באדן, וועלכע בילדן אזא גרויסן שטח אין דער יידישער מדינה. און, קודם־כל, אנטוויקלען דעם נגב־באדן, וועלכער אנטהאלט מיליאנען דונאמס, אין דעם טייל, וואס געהערט צו דער יידישער מדינה.

דער נגב בילדעט היינט ־צו־טאג אַ נייע זאנע פאר אונדזער קאלאניזאציע. אמת, יידן האבן דארטן געמאכט וויכטיקע התחלות, אבער דאס אליין קען נאך נישט געבן אַ באפרידיקנדן ענטפער אויף די פיל פראבלעמען וואס זיינען פארבונדען מיטן אנטוויקלונגס־ווערק: צוגרייטונג פון באדן, באוואסערונג און לאנדווירטשאפטליכע באארבעטונג. שוין צוליב דער סיבה, וואס דא, אין נגב, ליגט פאר אונדז אַ גאר ברייטער שטח, אין זיין גרעסטן טייל אומבאוווינט און אומבאארבעט — וועט דער דאזיקער געביט דערפילן אן ערשטראנגיקע אויפגאבע אין אונדזער ארבעטס־פראנט, לטובת דער מדינה און דער באוועגונג. דער נגב מוז אויפגעוועקט ווערן פון זיין טיפן שלאף, און צוליב דעם וועלן מיר זיך נויטיקן אין אויסערגעוויינליכע מיטלען, ארגאניזאטארישע און פינאנסיעלע, ווי אויך — אין אויפשטעלן גרויסע טעכנישע אונטערנעמונגען. עס וועט זיך דערצו פאדערן הן וויזיאנס־קראפט און הן אינוועסטירונגען פון געוואלטיקע מיטלען. און נאר דורך קאארדינאציע פון וויסענשאפטליכער דערפארונג און פראקטישע ידיעות, דורך דער רעאליזירונג פון גרויסע און דרייסטע פלענער, וועט מעגלעך זיין צו פארוואנדלען דעם נגב פון אַ וויסט לאנד אין אַ געוואלטיקן אויפנעם־

פלאץ, וועמענס פארנעם ס׳איז נאך דערווייל נישט פאראויסצוזען, אפילו נישט בערך.

דער נגב דינט אלס רעזערוו פאר אונדזער קאלאניזאטארישן ווערק, אַן אויפנעם־פלאץ פאר מאסן פון עולים אין דער צוקונפט. אבער אין דער נאענטסטער צייט מוזן מיר אנטוויקלען, ביז צו דער לעצטער מעגליכקייט, אויך די אנדערע טיילן פון דער מדינה: דעם מזרח׳דיקן גליל העליון, דעם גליל התחתון, עמק־הירדן, עמק־יזרעאל, דעם ברעג־ים, דעם צפונ׳דיקן טייל פון נגב, ווי ווייט ער געפינט זיך אין די גרענעצן פון דער יידישער מדינה. דא אנטפלעקט זיך פאר אונדז א ברייטער פעלד פאר אנגעשטריינגטער טעטיגקייט, צו רעאליזירן אנטוויקלונגס־פלענער, וועלכע וועלן מיט זיך ברייגען א מאקסימאלע אויסנוצונג פון ערד און וואסער, אַ פארגרעסערונג פון די גערעטענישן אין דער לאנדווירטשאפט און אַ העכערונג פון אראבישן לעבנס־סטאנדארט, — אזוי אז די פעלאכן וועלן קענען געפינען אַ בעסערע עקזיסטענץ אויף קלענערע ערד־שטחים און עס וועט מעגלעך זיין צו פארגרעסערן די צאל פון די, וואס זיינען זיך מפרנס פון לאנדווירטשאפט אויף דעם שטח באדן וואס וועט זיין אין דער יידישער מדינה. אַ סיסטעמאטישע אנטוויקלונג פון יעדער זאנע לויט פלענער וואס וועלן זיך שפעטער צוזאמענפאסן אין איין פלאן, אין אן אלגעמיינער און איינהייטלעכער ראם, ווי ווייט מעגלעך, — אָט דאס וועט זיין דער שטיץ־פונקט, דער חוט השדרה, פון דער אגראר־טעטיקייט וואס וועט דורכגעפירט ווערן אין דער יידישער מדינה.

די יידישע מדינה וועט מוזן ווידמען איר אויפמערקזאמקייט צו דער אויסארבעטונג פון אן אומפאסענדן אגראר־פלאן און וירקן פאר זיין רעאליזירונג. אונדזער פלאן וועט זיין אן אגראר־רעפארם, אבער אן אייגנארטיקע, לחלוטין אנדערש פון די רעפארמען וואס זיינען דורכגעפירט געווארן אין אייניקע אייראפעאישע לענדער, באזונדערס אין מזרח׳דיקער, מזרח־דרומ׳דיקער און צענטראלער אייראפע.

דארט האט די רעפארם געשטרעבט צו פארווירקלעכן אַ נייע צעטיילונג פון באדן־באזיץ. קודם־כל, האט דער באדן געהערט אַ קליינער צאָל פון ערד־באזיצער, און אָט איז דער באדן פארטיילט געווארן צווישן אַ גרויסער צאָל קלענערע באדן־אייגנטימער, הויפטזעכלעך פויערים, וואס באארבעטן זייערע פארצעלן מיט אייגענע כוחות: די רעפארם איז דורכגעפירט געווארן מיט צוואנג, דורך ספעציעלע געזעצן, וואס האבן געגעבן דער מדינה דאס רעכט צו רעקווירירן באדן פון זייערע אייגנטימער אָן קיין שום קאמפענסאציע, אדער קעגן אַ געוויסער באצאלונג וואס האט אפטמאל געהאט בלויז א סימבאלישן ווערט. די אגראר־רעפארם אין די אייראפעאישע לענדער איז אויסן געווען צו צערשפליטערן דעם רכוש פון די גרונט־באזיצער און איבערגעבן דעם באדן אין די הענט פון קליינפויערטום. די דאזיקע אקציע איז דורכגעפירט געווארן אין די דערמאנטע לענדער נאך דער ערשטער וועלט־מלחמה און איצט ווידער, נאך דער צווייטער וועלט־מלחמה: אין פוילן און אין טיילן פון דייטשלאנד וואס געפינען זיך אין דער אקופאציע־זאנע פון סאָוועט־רוסלאנד, אין רומעניע און אויך אין אונגארן. עס לאזט זיך שווער פעסטשטעלן אין וואס פאר אַ פארנעם די אקציע איז באמת דורכגעפירט געווארן, צוליב דעם קנאפן מאטעריאל וואס מיר באקומען פון די דאזיקע לענדער.

עס איז מעגלעך אז אזא מין פראצעס וואלט זיין צוגעפאסט צו אייניקע לענדער אויך אין נאענטן מזרח, ווו עס הערשט ווייט און ברייט דער לאטיפונדיזם. אָט, אַ שטייגער, אין מצרים האט אַ גרויסער טייל פון מדינה־שטח געהערט גאר אַ קליינער צאל פון גרויסע ערד־באזיצער: לויט דער ציילונג פון 1940 האבן 2.168.514 פעדאנען באדן געהערט צו 12.232 באזיצער, אָדער דורכשניטלעך 171 פעדאנען—יעדן באזיצער, און 3.621.000 פעדאנען האבן געהערט צו 2.484.314 באזיצער, אָדער דורכשניטלעך 1.4 פעדאן — יעדן באזיצער. מיט אנדערע ווערטער: אַ האלבער פראצענט פון דער אלגעמיינער צאל באדן־אייגנטימער האבן געהאלטן אין זייער באזיץ 37% פון שטח. ארץ־ישראל, אין קאגנזאץ צו מצרים, בילדעט נישט קיין תחום פון באדן־גרויס־באזיץ. דער פראצעס פון דער צעפאלונג פון גרויסן באדן־באזיץ ציט זיך שוין אין אונדזער לאנד 60 ביז 70 יאר. און אין דער תקופה האט זיך מערקבאר געמאכט אַ באדייטנדיקע ענדערונג אין דער צעטיילונג פון באדן־באזיץ: עס ווערט כסדר גרעסער די צאל פון קליינע

באדן־באזיצער און די לאנד־גיטער פון מעכטיקע באדן־אייגנטימער ווערט כסדר פארוואנדלט אין אַ תחום פון לאנדווירטשאפטלעכער טעטיקייט פאר פויערים. די אנטשיידענדיקע אויפגאבע אין דעם פראצעס, דער איבערגאנגס־פראצעס צו אן עפעקטיווער אויסנוצונג פון די מעגלעכקייטן וואס זיינען פארבארגן אין דער ערד פון לאנד, — איז ארויפגעלייגט געווארן אויף די יידן, און באזונדערס אויף די קאלאניזאטארישע מוסדות פון דער ציוניסטישער באוועגונג.

דער גרעסטער טייל פון באדן וואס איז דערווארבן געווארן דורך יידן, זינט דעם אנהויב פון זייער קאלאניזאטארישער טעטיקייט אין לאנד — איז געקויפט געווארן דורך די גרויסע באדן־באזיצער, וואס אַ סך פון זיי זיינען געווען "אפוועזנד" פון זייער באדן און פלעגן אים באארבעטן מיט דער הילף פון פעכטער, לויט אַ פרימיטיווער פאכט־מעטאָדע, וואס איז אנגענומען אין דער אראבישער ווירטשאפט זינט דורי־דורות. אין פארלויף פון דער צייט איז פארגעקומען אַ גרינטלעכע ענדערונג אין דער צעטיילונג פון באדן־באזיץ, אן ענדערונג וואס איז געקומען אדאנק דעם ביישפיל פון יידישן ישוב רק אין לאנד. עס זיינען נישט פאראן גענוגנדיקע גלויבענסווערטע ציפערן בנוגע דער צעטיילונג פון באדן־באזיץ לויט די דריי קאטעגאריעס: גרויס, מיטלמעסיק און קליין — צווישן דער אראבישער באפעלקערונג אין לאנד. אזוי זיינען אויך נישט פאראן קיין דאטן בנוגע די ענדערונגען וואס זיינען פארגעקומען אין באדן־אייגנטום אין די לעצטע 25 יאר. מען קען פעסטשטעלן מיט פולער זיכערקייט, אז די צאל פון גרויסע גוט־באזיצער איז באדייטנדיק געפאלן, אבער, אפילו, איצט איז נאך פאראן אַ היפשע צאָל גרויסע באדן־באזיצער, און באזונדערס מיטלמעסיקע, וועלכע דער אובנדערמאנטער פראצעס האט ביז איצט נישט אנגערירט. עס עקזיסטירן, אלזא, גרויסע אויסזיכטן אז עס וועט פארגעזעצט ווערן דער פראצעס פון איבערפירן באדן־שטחים, גרויסע און מיטעלערע, אין די הענט פון אַ גרעסערער צאָל קליינפויערים.

אבער כדי אויסצופירן און פארשנעלערן דעם דאזיקן פראצעס ביז צו דער פולסטער מעגלעכקייט, וועלן מיר נישט קענען גיין אין די זעלבע וועגן אויף וועלכע עס זיינען געגאנגען די אייראָפעאישע לענדער אין דער אויספירונג פון זייער אגראר־רעפארם. עס איז קלאָר און דייטלעך, אז דער דעמאגראפישער צוזאמענשטעל פון דער יידישער מדינה, מיט אירע צוויי

פארשיידענע פעלקער, וועט פארפליכטן די רעגירונג אויסצופירן די רעפארם מיט אַ גאר גרויסער פארזיכטיקייט. דאס גרויס־אייגנטום, אויף וויפל עס עקזיסטירט נאָך אין לאנד, איז אראביש, ווייל צווישן יידן זיינען נישט פאראן גרויסע באדן־באזיצער, און די צאָל פון מיטלמעסיקע באדן־אייגנטימער צווישן יידן, ד.ה. אזוינע וואס באזיצן מער ווי 500 דונאם, איז גאר ווינציק; דאקעגן, אבער, זיינען צווישן די אראבער פאראן אַ סך אייגנטימער פון דער דאזיקער קאטעגאריע. דערפון דרינגט ארויס, אז די פארווירקלעכונג פון אן אגראר־רעפארם, ענלעך צו דעם ווי עס איז אויסגעפירט געווארן אין די דערמאנטע אייראפעאישע לענדער, וואלט אויסגעטייטשט געווארן אין אונדזער מדינה ווי אן איינזייטיקע אקציע פון איין פאלק קעגן דעם אנדערן, וואס אין זיין באזיץ געפינט זיך דער גרעסטער טייל באדן.

מיר טארן נישט פארגעסן אז אינם שטח פון דער יידישער מדינה, וואס באטרעפט 14.5 מיליאן דונאם, געפינען זיך אין יידישע הענט בלויז 1.7 מיליאן דונאם (איינרעכענענדיק ערד־שטחים וואס ווערן געהאלטן דורך קאנצעסיע־רעכט), ד.ה. 11.7% פון אלגעמיינעם שטח. אַ חוץ דעם שטח פון רעגירונגס־באדן, איבער וועלכן מיר וועלן נאָך ריידן, געפינען זיך די איבעריקע באדן־שטחים פון דער מדינה אין באזיץ פון אראבישע פריוואטע אייגנטימער — סיי ״אפוועזנדע״ באדן־באזיצער און סיי דארף־איינווינער. און וואס איז שייך דעם נגב, הערשט דאָך דארט אַ באזונדערער באדן־רעזשים: עס זיינען נישט פאראן אפיציעלע אייגנטום־דאקומענטן איבער דעם גרעסטן טייל פון באדן, אבער עס עקזיסטירט רעכט פון פריוואט־אייגנטום, באזונדערס צווישן די בעדואינער־שבטים וועלכע וווינען אין דעם געביט במשך פון אַ לאנגער תקופה. אַ געוויינלעכע אגראר־רעפארם, לויט אייראפעאישע באגריפן, לאזט זיך אין נגב בכלל נישט דורכפירן, אויב מיר ווילן נים ברייגגען צו שווערע קאנפליקטן מיט די זין פון מדבר. אין דער אייגנארטיקער לאגע פון דער יידישער מדינה — אַ קליין אינזל אין א ים פון אראבישער באפעלקערונג, — וועלן מיר מוזן זיין באזונדערש פארזיכטיק כדי נישט צו געבן אַ פתחון־פה אונדזערע פיינט.

די מעטאָדע פון אגראר־רעפארם אין אונדזער מדינה מוז, אזוי ארום, זיין לחלוטין אנדערש ווי אין די אייראפעאישע לענדער. און מיר מוזן זיך ריכטן לויט דעם פאלגנדיקן כלל: אין אונדזער מדינה מוז דורכגעפירט

ווערן אַן אַלגעמיינע אַגראַר־רעפאָרם, וואָס זאָל אָבער נישט געווענדעט זיין קעגן איין טייל פון די לאַנד־באַווינער; יעדער בירגער פון דער מדינה וואָס באַשעפטיקט זיך מיט לאַנדווירטשאַפט מוז געניסן פון דער רעפאָרם. אַ בייע צעטיילונג פון באָדן־אייגנטום וועט אייגנטלעך קומען אַלס רעזולטאַט פון אַנטוויקלונגס־פּראָצעס: עס וועלן זיך שאַפן רעשטן פון אַזוינע באָדן־שטחים וועמענס באַאַרבייטונג עס וועט איבערשטייגן די מעגלעכקייט פון די באַטרעפנדע באָדן־אייגנטימער און זיי וועלן, אַזוי־אַרום, גרייט זיין צו איבערגעבן אַט די רעשטן וואָס זיי קענען ניט באַאַרבעטן — צו אַנדערע אייגנטימער. דורכן פאַרקויף פון די באָדן־רעשטן וועט פאַר זיי מעגלעך ווערן צו באַקומען קאַפּיטאַל פאַר דער אַנטוויקלונג פון דעם ניט־פאַרקויפטן באָדן און ממילא אויך — צו פאַרגרעסערן די געוועטעכישן. אויף אַזאַ אופן וועלן זיי קענען געפינען, דורך אַן אינטענסיווער באַאַרבעטונג, אַ קוואַל צו אַ העכערער הכנסה, צו א העכערן לעבנס־סטאַנדאַרט.

מיר שטעלן זיך פאָר דעם אַנטוויקלונגס־פּלאַן אויף אַזאַ אופן: די מדינה דערקלערט אַ באַשטימטע זאָנע אַלס אַנטוויקלונגס־תחום, אויף וועלכן עס טרעטן אַריין אין קראַפט ספּעציעלע געזעצן כדי אויסצופירן דעם אַנטוויקלונגס־פּלאַן. די געזעצן קענען זיין פאַרשיידנאַרטיקע — צוגעפּאַסטע צו די באַדינגונגען וואָס הערשן אין דער באַטרעפנדער זאָנע, צו דער סטרוקטור פון באָדן־אייגענטום און לאַנדווירטשאַפט. עס וועלן פעסטגעלייגט ווערן באַשטימטע איינהייטן פון עקזיסטענץ־שטח, לויט די אייגענשאַפטן פון באָדן, ווי, למשל, ערד־קאַטעגאָריעס, קוואַנטום פון וואַסער, קלימאַטישע באַצינגונגען א.א.וו. אין באַשטימען דעם שטח פון אַ פּויערים ווירטשאַפט וועט גענומען ווערן אין חשבון אויך די צאָל פון משפּחה־מיטגלידער. דער אַנטוויקלונגס־פּלאַן פאַר דער גאַנצער זאָנע וועט פאָראויסזען די פאַרשיידענע אַרבעטן און אונטערנעמונגען וואָס וועלן דאָרט אויסגעפירט ווערן, כדי צו פאַרבעסערן און אַנטוויקלען די לאַנדווירטשאַפט: צוגרייטן באָדן, טריקענען זומפּן, אַנטשטיינערן און אַנטפּעלזן, אויסרייסן ווילדע גראָזן, בויען טעראַסן, ניוועלירן זאַמדיקע ערד, לאַנדווירטשאַפטליכער דרענאַזש, א.א.וו.; באַוואַסערונגס־ווערק; די קאָנצענטרירונג פון לאַנדווירטשאַפטלעכע מאַשינען און אַנדערע ווערקצייג און זייער באַנוצונג דורך די פּויערים פון דער אַנטוויקלונגס־זאָנע; אָרגאַניזירן קורסן פאַר לאַנדווירטשאַפטלעכע לימודים און אינסטרוקציע, וועלכע זאָלן זיין צוגענ־

גלעך פאר אלע איינוווינער פון דער זאנע און אויך פאר אנדערע, — לויט תקנות פון די ספעציעלע אויבנדערמאנטע געזעצן; נאמינירן לאנדווירטשאפטלעכע אינסטרוקטארן, וועלכע וועלן טעטיק זיין אין דער זאנע, כדי צו העלפן די פויערים אין דער אויספירונג פונם אנטוויקלונגס־פלאן.

די אויספירונג פון דעם אנטוויקלונגס־פלאן וועט זיך געפינען אין די הענט פון דער רעגיאנאלער פארוואלטונג, אדער וועט איבערגעגעבן ווערן אן אפאראט וואס וועט ספעציעל אויפגעשטעלט ווערן פאר דעם צוועק. דער דאזיקער אויספיר־אפאראט וועט זיך אויך באשעפטיקן מיט פלענער צו פארטיילן באדן, זיי אויסמעסטן און געהעריק פארצעלירן, כדי, אזוי ארום, צו שאפן נייע ווירטשאפטס־אייגנהייטן. דער אויספיר־אפאראט וועט אויך מוזן לייזן די פילע פראגן, וואס וועלן זיך דערוועקן אינם פראצעס פון דער ארבעט, ווי, למשל, קאנפליקטן וועגן אייגנטום־רעכט, ליקווידאציע פון בשותפות׳דיקע אייגנטום־רעכט אויף באדן — מושאע, — קאנצענטרירונג פון צוברעקלטע ערד־טיילן אין אראבישן דארף א.א.וו. דער אויספיר־אפאראט וועט אויך מוזן שאפן קרעדיט־קוואלן אין וועלכע די פויערים וועלן זיך נויטיקן, כדי אויפצושטעלן אנטוויקלטע ווירטשאפטן און בנינים, דורכפירנדיק, אזוי ארום, דעם פרינציפּ פון פארקלענערן די ווירטשאפטס־אייגנהייטן, ד.ה. אזוינע ווירטשאפטן וואס וועלן צוגעפאסט זיין צו אינטענסיווע באארבעטונגס־מעטאָדן און צו פארשיידענע קולטורן. דער קאפיטאל וואס איז נויטיק פאר דער קרעדיט־טעטיקייט, איינרעכענענדיק די געלטסומעס אויף דורכצופירן די אנטוויקלונגס־פלענער — וועט פליסן פון די פאלגנדיקע קוואלן: אַ ספעציעלער ״פאנד פאר באדן־אנטוויקלונג״ וואס וועט געשאפן ווערן אין דער אנטוויקלונגס־זאנע מיט דער אויפגאבע איבערצוגעבן די געשאפענע באדן־רעשטן אין די הענט פון נייע אייגענטימער אליין, דורך אן אנטוויקלונגס־ארבעט אין זייערע נחלות; און פון אנדערע געלטער, וואס די מדינה־פארוואלטונג וועט אסיגנירן צו דעם צוועק.

דער ״פאנד פאר באדן־אנטוויקלונג״ וועט איבערנעמען די באדן־רעשטן פון די באטרעפנדע באדן־אייגנטימער און וועט זיי באצאלן דעם באדן־ווערט, לויט פרייזן וואס וועלן באשטימט ווערן פון טאקסירער־ספעציאליסטן. די פרייזן וועלן קאלקולירט ווערן אויפן סמך פון עקאנאמישן ווערט פון באדן, ד.ה. פון זיין פראדוקציע־פעאיקייט. אין רשות פון די פויערים וועט

פארבלייבן אזוי פיל באדן וויפל זיי ברויכן פאר באדערפענישן פון זייער עקזיסטענץ, לויט איינהייטן וואס וועלן פעסטגעשטעלט ווערן אלס עקזיסטענץ־שטח; דער דאזיקער באדן וועט בלייבן דער קנין פון זייערע אייגענטימער, אנערקענט דורך אָפיציעלע אייגענטום־דאקומענטן, כדת וכדין. דאס געלט פאר דעם באדן־רעשט וועט דער ״פאנד פאר באדן־אנטוויקלונג״ באצאלן יעדן אייגענטימער, פון וועלכן דער באטרעפענדער באדן רעשט איז אוועקגענומען געווארן, אבער דערביי וועט פון דעם געלט אפגעצויגן ווערן דער סכום מיט וועלכן ער באטייליקט זיך אין צוגרייטן און באוואסערן די ערד אין זיין זאנע, — פראפארציאנעל צו דער מאס פון נוצן וואס ער וועט האבן פון די דאזיקע אנטוויקלונגס־ווערק; אזוי אויך וועלן אפגעצויגן ווערן צאלונגען פאר אלע עפענטליכע דינסטן וואס די פארוואלטונג וועט צושטעלן אינם גאנג פון אנטוויקלונג־פראצעס. דעם נעטא־סכום וואס דער באדן־אייגענטימער וועט באקומען אויסגעצאלט, וועט ער קענען אויסנוצן אויף איינצואָרדנען זייןווירטשאפט. די פויערים וועלן באקומען געלט־סכומים אלס הלוואה פון די קרעדיט־געלטער, אנטשפרעכנדיק זייערע באדערפענישן אויפצושטעלן און קאנסאלידירן זייער ווירטשאפט. דער קרעדיט מוז געגעבן ווערן אויף אַ לאנגן טערמין און אַ נידעריקן פראצענט־זאץ, לויט תקנות וואס זיינען אנגענומען לגבי לאנדווירטשאפטלעכן קרעדיט. די באדן־רעשטן וואס וועלן אנטשטיין אינם גאנג פון אנטוויקלונגס־פראצעס, וועלן איבערגיין אין רשות פון ״פאנד פאר באדן־אנטוויקלונג״, אדער אין רשות פון אנדערע עפענטלעכע אינסטיטוציעס, וועמענס אויפגאבע עס וועט זיין אויפצושטעלן נייע קאלאניזאציע־ווערק אויף שטחים וואס וועלן פריי ווערן דורכן אנטוויקלונגס־פראצעס.

די רעאַליזירונג פון די אנטוויקלונגס־פלענער וועט פאדערן אַ גרויסן קאפיטאל, וואס וועט געשטעלט ווערן אין רשות פון דער מדינה דורך די מוסדות פון דער ציוניסטישער באוועגונג און אירע קרנות, אדער עס וועט קומען פון הלוואה־געלטער וואס די מדינה גופא וועט באקומען אליין אדער מיט דער הילף פון די דאזיקע מוסדות. אין דערזעלבער צייט וועט בהדרגה׳דיק אויך אויסגעפירט ווערן די אגראר־רעפארם, ווייל אלס רעזולטאט פון די רעאליזירטע פלענער וועט במילא אויך קומען די נייע צוטיילונג פונם באדן־פארמעגן, אַ גערעכטערע פון סאציאלן שטאנדפונקט און אַ ווירקזאמערע פון עקאנאמישן שטאנדפונקט. די אייגענארטיקע קאמבינאציע פון

פלאנמעסיקער, סיסטעמאטישער אנטוויקלונג מיט דער אגראר־רעפארם, איז בכוח צו שאפן אין לאנד אַ נייעם באדן רעזשים, וואס וועט אנטפלעקן מעגליכקייטן צו פארווירקליכן דערהויבענע סאציאלע אייגענשאפטן, און העכערן דעם לעבענס־סטאנדארט פון די אראבישע פויערים. גלייכצייטיק וועט די נייע צוטיילונג שאפן באדן־רעזערוון, וועלכע זיינען נויטיק פאר דער אויסברייטערונג פון קאלאניזאציע־תחום און כדי אויפצונעמען די עולים וואס וועלן קומען קיין ארץ־ישראל.

זייט ביי זייט מיט דער זארג אויסצוברייטערן די יידישע לאנדווירטשאפט אין דער מדינה — דורכן פארגרעסערן די צאל פון יידישע פויערים וואס וועלן זיך באזעצן אויף די באדן־רעשטן, געשאפן דורכן אנטוויקלונגס־פראצעס, — וועט אויך געווידמעט ווערן אויפמערקזאמקייט צו דערגרייכן אַ בעסערע רעגולאציע פון די באדן באדינגונגען וואס הערשן צווישן אראבישן פויערים־שטאנד.

לייכטער וועט זיין די לאגע בנוגע דער נייער צוטיילונג פון באדן־פארמעגן אין דרום און אין נגב, ווו עס איז נישט פאראן אַ צו גרויסע באפעלקערונג, באזונדערש אין נגב, וואס האט בלויז אַ קליינע צאל פון איינגעזעסענע איינוווינער; אויך די שבטים ציילן נישט מער ווי 53.000 נפשות. דא וועט אבער אויפטויכן דאס פראבלעם פון פארוואנדלען די וואנדערער אין איינגעזעסענע איינוווינער וואס וועלן נישט מוזן באנוצן ברייטע שטחים — ווי עס פירט זיך ביי נאמאדן וואס וואנדערן פון אָרט צו אָרט אין באשטימטע סעזאנען. דער גאנצער נגב וועט מוזן בילדן אן אנטוויקלונגס־זאנע, ווארום אן גרויסצוגיקע באוואסערונגס־פלענער, וואס וועלן אפשר ארומנעמען דאס גאנצע לאנד; אן אמעליאראציע און צוגרייטונג פון באדן פאר לאנדווירטשאפטלעכער באארבעטונג, — וועלן מיר אים נישט קענען אנטוויקלען אין א גענוגנדיקער מאס, כדי ער זאל קענען אויפנעמען עולים אין א געהעריקער צאָל.

כדי צו פארווירקלעכן די ברייטע אנטוויקלונגס־פלענער, אין די פארשיידענע זאנעס און אין גאנצן לאנד, וועלן מיר באדארפן א ספעציעלן אפאראט. עס איז מעגלעך אז דאס וועט זיין אַ ספעציעלע אפטיילונג אין דעם פארוואלטונג־אפאראט פון דער מדינה, און אפשר וועלן צו דעם צוועק געגרינדעט ווערן באזונדערע אנטוויקלונגס־געזעלשאפטן, וואס וועלן באקומען פון דער רעגירונג ברייטע אויספיר־רעכט אין אַ געוויסער געזעצ־

לעכער פארם: דורך קאנצעסיעס, אויף באשטימטע לאנד־געביטן, אדער דורך ספעציעלע פולמאכטן וואס וועלן זיין גילטיק אין גאנצן לאנד.

די כסדר־שטייגנדיקע נויט פון יידישע פליטים אין אייראפע און פון דער אנדערער זייט — די נויטווענדיקייט צו דערגרייכן אין דער גאר נאענטסטער צייט אַ יידישע מערהייט אין דער מדינה, — דאס אלץ פאדערט צו פארשנעלערן ביז צום מאקסימום דעם טעמפּאָ פון דער עליה. צו דעם צוועק וועלן מיר מוזן באטראכטן די פראגע פון שטאטישער אנטוויקלונג. אויך אין דער פארגאנגענהייט איז די יידישע עליה הויפטזעכליך אבסארבירט געווארן אין די שטעט: די ציפערן פון סוף 1947 באווייזן אז אין די שטעט און שטאטישע ישובים האבן געלעבט 490.000 יידן, אדער 74.4% פון ישוב. העכער אכציק פראצענט פון די עולים האבן געפונען פרנסה־פלעצער און באשעפטיקונגען מחוץ דער לאנדווירטשאפט. מיר קענען נישט אננעמען אז דער מצב וועט זיך עפעס ענדערן אין דער צוקונפט. עס וועט אונדז גערעכנט ווערן פאר אַ גרויסן אויפטו, אויב מיר וועלן מצליח זיין להבא אויפצונעמען אין דער לאנדווירטשאפט צוואנציק פראצענט פון דער פארשטארקטער עליה אין די קומענדיקע יארן. אבער דער גרעסטער טייל פון עולים וועט פארבלייבן אין די גרויסע קאלאניעס, וואס האבן זיך שוין פארוואנדלט, אדער האלטן זיך אין פארוואנדלען, אין שטאטישע צענטרען. אינם שטח פון דער יידישער מדינה וועלן זיך געפינען צווי גרויסע שטאטישע צענטרען — תל־אביב און חיפה — וואס ביידע פארבארגן אין זיך גרויסע אנטוויקלונגס־כוחות און דערפאר זיינען זיי אויך פעאיק אויפצונעמען אַ גרויסע צאל עולים. אַ חוץ די צוויי גרויסע שטעט זיינען איינגעשלאסן געווארן אינם שטח פון דער מדינה קלענערע צענטרען, וועלכע זיינען עלול זיך צו אנטוויקלען אין משך פון דער צייט, און אזוי ארום בילדן אַ צוציאונגס־פלאץ פאר אַ באדייטנדיקער צאָל פון עולים, ווי למשל טבריה און פתח־תקוה, נתניה און ראשון־לציון, צפת און חדרה. עס וועלן אויך אויפשטיין אין לאנד נייע צענטרען, סיי אזוינע פאר וועלכע עס זיינען שוין אויסגעארבעט אנט־

וויקלונגס־פלענער און סיי אזוינע וואס וועלן אויפגעבויט ווערן אין ערטער, וועלכע האבן אויסזיכטן פון אַ ספעציעלער ווירטשאפטלעכער אנטוויקלונג, אין די דאזיקע ערטער וועלן אויפגעשטעלט ווערן אינדוסטריע־אונטערנעמונגען, צוליב דער זייער געוווינשנער שטרעבונג אין פארשיידענע הינזיכטן, נישט צו קאנצענטרירן די אינדוסטריע בלויז אין איין אָרט, נאר צו פארשפרייטן די אונטערנעמונגען אין פארשיידענע ערטער פון לאנד. די אנטוויקלונג פון אינדוסטריע אין לאנד האט אַ וויכטיקע באדייטונג, ווייל זי איז בכוח צו שאפן אין אונדזער לאנד אַ צענטער פארן נאענטן און מיטעלן מזרח. און עס זיינען פאראן אייניקע פאקטארן וואס פארזיכערן די רעאליזירונג פון די דאזיקע אויפזיכטן, ווי, למשל, די געאגראפישע לאגע פון לאנד, אדער די באקאנטע יידישע פעאיקייט אין כלערליי אינדוסטריע־צווייגן. צווישן די אינדוסטריע־צווייגן מוז באזונדערס באצייכנט ווערן דער בוי־פאך וואס וועט העלפן אויפשטעלן וווינהייזער פאר טויזנטער עולים.

אַ וויכטיקן פלאץ וועט אויך פארנעמען די אנטוויקלונג פון ים־וועזן מיט אלע פרנסה־קוואלן וואס זיינען דערמיט פארבונדן: פארשיידענע ים־באשעפטיקונגען, קאמוניקאציע, האנדל, אינדוסטריע, און באזונדערס טוריסטן־פארקער, צו וואס אונדזער לאנד איז ספעציעל געאייגנט. דאס זיינען עקאנאמישע צווייגן, וואס וועלן מוזן אויפנעמען דעם גאר גרעסטן טייל פון די עולים און וועלן אויך באשטימען דעם אויפנעם־כוח פון לאנד.

די אנטוויקלונגס־ווערק פון באדן, כדי אויסצוברייטערן און קאנסאלידירן די לאנדווירטשאפט, וועלן באדארפן גרויסע אנטוויקלונגס־פלענער וואס וועלן אויסגעפירט ווערן דורך צוויי גרויסע גורמים: די מדינה און דאס פאלק. דאקעגן, וועט פאר דער איניציאטיווע פון פריוואט־קאפיטאל פארבלייבן בלויז אַ קליינער אָרט אין דאזיקן טעטיגקייט־געביט, ווארום דאס איז אַ שווערע טעטיגקייט וואס קען נישט פארזיכערן קיין רווחים. דאס, אבער, איז ניט נוגע צו אנדערע עקאנאמישע צווייגן, אויסער באדן־אנטוויקלונג און לאנדווירטשאפט. דא וועט זיך עפענען אַ ברייטער ארבעטס־פעלד פאר דער טעטיגקייט פון פריוואט־קאפיטאל אין זיינע פארשיידענע פארמען, פון יחידים און געזעלשאפטן, פון קאפיטאליסטישע אונטערנעמונגען או קאאפעראטיווע געזעלשאפטן. די געוואלטיקע ארבעט אויפצושטעלן די מדינה וועט פאדערן אַ גרויסן קאפיטאל אין אַ מאסשטאב

וואס מיר האבן ביז איצט נישט געזען ביי אונדז, און אפשר אויך נישט גע׳חלומ׳ט. עס וועט נויטיק זיין צו מאביליזירן אלע פינאנסיעלע כוחות פון יידישן פאלק, ביז צו דער גרענעץ פון אויסערסטער מעגלעכקייט. מען מוז אננעמען אז עס וועט זיך דערוועקן אַ גרויסע פאראינטערעסירונג מצד דעם יידישן קאַפּיטאַל אין אלע גלות־לענדער, דורכדעם וואס עס וועט זיך אנהויבן אן עליה פון קאַפּיטאַליסטן קיין ארץ־ישראל, אדער דורך אן אינטערעס צו אינוועסטירן קאַפּיטאַל אין פארשיידענע אונטערנעמונגען אין לאנד. עס וועט זיך, באמת, דערעפענען אַ ברייטער טעטיקייטס־פעלד פאר קאַפּיטאַל־אינוועסטירונגען פון אלע ארטן: אין אלע צווייגן פון אינדוסטריע, און הייזערבוי, אין גרינדן געזעלשאפטן פאר קאמערציעלע אנטוויקלונג, קאמוניקאציע און טוריסטיק־פארקער, אין פארשיידענע פינאנסיעלע ווערק. די איניציאטיווע פון יידישן קאַפּיטאַל וועט דא געפינען אַ סך מעגלעכקייטן און דורך די אינוועסטירונגען וועט ער אין אַ גרויסער מאָס אונטערשטיצן די אנטוויקלונג פון עקאנאמישן לעבן אין דער נייער מדינה.

אין דער קייט פון מעשים פאר דעם אויפבוי פון דער מדינה וועט באזונדערש וויכטיק זיין די אויפגאבע צו פארשאפן באדן פאר אלע צווייגן פון עקאנאמישן לעבן: לאנדווירטשאפט, שיכון (הייזער־בוי פאר וווין־צוועקן) אין שטאט און דארף, אינדוסטריע א.א.וו. דער גרעסטער טייל פו די נייע עולים וועט זיך ווענדן צו שטאטישע באשעפטיקונגען, און זיי וועלן זיך קאנצענטרירן אין די פארשיידענע שטעט פון לאנד. אונדזער אויפגאבע וועט זיין, אויסצוברייטערן די עקזיסטירנדיקע שטאטישע צענטרען, גרויסע און קליינע, און אויך גרינדן נייע ארבעטס־ און פרנסה־צענטרען. דאס בויען פון שטעט, ארגאניזירט און געאָרדענט לויט צוועקמעסיקע און ווייטזיכטיקע פלענער, וואס דערפילן די בוי־באדערפענישן אויף אַ לאנגער צייט, — וועט זיין אַ דרינגנדע און אקטועלע אויפגאבע. אַ געווונשענע און צילבאוווסטע אנטוויקלונג פון די שטעט קען אויך אונטערשטיצן, אין אַ גאר גרויסער מאָס, דעם אויפנעם

פון עולים אויף אַ געהעריקן אופן, און פארזיכערן די בעסטע געזונטהייטס־באדינגונגען פאר דער באפעלקערונג און אַ הויכן קולטורעלן און געזעלשאפטליכן לעבנס־סטאנדארט. אבער צו דער אנטוויקלונג זיינען נויטיק, קודם־כל, ברייטע באדן־שטחים וואס מוזן צוגעפאסט זיין צו די פארשיידענע בוי־ארבעטן. און אויב אפילו די שטחים פאר בוי־צוועקן זיינען קליין — אין פארגלייך צו יענע וואס ווערן געפאדערט פאר לאנדווירטשאפט, — איז דאך אבער דאס דערווערבן פון שטאטישע שטחים אַ הארבער פראבלעם, ווייל אין די געגנטן פון גרויסע שטעט איז עס כלל נישט קיין לייכטע זאך צוצוגרייטן אַ געהעריקע באדן־רעזערווע.

וואס איז שייך דער שטאט חיפה זיינען טאקע פאראן אין איר געגנט ברייטע רעזערוו־שטחים אין עמק־זבולון, וועלכע געהערן בעיקר דעם קרן קימת לישראל, אבער זיי קלעקן בלויז כדי צו פארזיכערן די אויסברייטערונג פון דער שטאט אין איין ריכטונג, צום צפון. אויך כלפי מזרח, אויפן הר־הכרמל געפינען זיך אין יידישע הענט — פון געזעלשאפטן און יחידים — גאנץ היפשע שטחים וואס וועלן דערמעגלעכן אויפצושטעלן אַ סך שטאט־פערטלען; דאקעגן, אבער, אין דער ריכטונג צו דרום־זייט, צו עטלית, — און אויך די אנטוויקלונג אין דער דאזיקער ריכטונג איז וויכטיק פאר דער צוקונפטיקער שטאט־אנטוויקלונג, — קען מען קוים פארצייכענען באדייטענדיקע יידישע באדן־דערווערבונגען.

די גרעסטע שטאט פון דער יידישער מדינה — תל־אביב — האט געליטן אין משך פון אלע יארן פון אַ מאנגל אין באדן פאר אויסברייטערונג און אנטוויקלונגס־צוועקן. דורכדעם האט די שטאט באקומען עפעס אַ משונה׳דיקע פארם: אַ שמאָלער און לאנגער קוואדראט, אזוי אז די שטאט קען זיך אויסשפרייטן בלויז אין איין ריכטונג, צום צפון. אין דרום אבער איז די פארשפרייטונג פון דער שטאט פארשפארט געווארן דורך די גרענעצן פון דער שטאט יפו, און אין מזרח — דורך דער דייטשער קאלאניע שרונה. אין אָט דער לעצטער הינזיכט וועט קומען אַ באדייטענדיקע ענדערונג לטובה, דורכן טראנספער פון די קאלאניע־שטחים, וועלכע זיינען פארצייכנט אינם פלאן פון תל־אביב׳ער שטאט־בוי, — אין רשות פון צוויי עפענטליכע אינסטיטוציעס: דער קרן קימת לישראל און די תל־אביב׳ער שטאט־פארוואלטונג.

אויף אזא אופן וועט פארהינדערט ווערן די איינזייטיקע אויסשפרייטונג

פון דער שטאט, און זי וועט זיך קענען אויסברייטערן אויך צום מזרח. אבער דער דאזיקער שטח, לערך 4.400 דונאם, איז נישט גענוג ברייט כדי צו דערפילן אויף אַ לאנגער צייט אלע בוי־נויטווענדיקייטן פון דער דאזיקער שטאט, און אין איר כסדר־דיקער אויסשפרייטונג פון יאר צו יאר; אַ שטאט וואס איז בכוח צו פארוואנדלען זיך אין איינעם פון די גרעסטע צענטרען פאר האנדל און אינדוסטרי אין מיטעלן מזרח. פון יענער זייט דעם ירקון, וואס בילדעט איצט דעם צפון׳דיקן גרענעץ פון דער שטאט, אין דעם ברייטן שטח צווישן תל־אביב, רמת־גן און הרצליה, געפינען זיך אַ סך שטחים אין יידישע הענט און דא וועט מעגלעך זיין אויפצושטעלן קווארטאלן פון וווין־ און אינדוסטריע־צענטרען. דורך אַ רעגולירטע דערוואַרב־טעטיגקייט קען מען פארייניקן די פיל צעשפרייטע שטחים אי דעם געגנט אין איין קאמפאקטן און ברייטן שטח, וואס וועט דערמעגליכן צו פלאנעווען און אויפשטעלן נייע קווארטאלן און צענטרען.

אַ רעזערווע פאר אַ שפעטערער צוקונפט בילדן די ערד־שטחים וואס געפינען זיך אין דרום פון תל־אביב, אין דער זאנע חולון–ראשון־לציון. די דאזיקע שטחים, צוזאמענגענומען, גרייכן ביז טויזנטער דונאם, פאסיקע פאר שטאטישער אנטוויקלונג. אויך קלענערע שטאט־צענטרען, ווי, למשל, טבריה און צפת, פתח־תקוה און נתניה, אדער די גרויסע קאלאניעס וואס וועלן זיך פארוואנדלען אין שטעט און שטעטלעך, — אויך זיי זיינען וויכטיק אין הינזיכט פון פארגרעסערן די אויפנעם־פעאיגקייט פון לאנד, ווארום זיי זיינען בכוח צו פארשאפן ארבעטס און פרנסה־צענטרען פאר טויזנטער משפחות.

אין די אלע דאזיקע ערטער וועט זיך דאס ווערק פון באדן־דערווערב פאר אנטוויקלונג און אויסברייטערונגס־צוועקן, אנשטויסן אויף שוועריגקייטן צוליב פארשיידענע טעמים און, קודם כל, צוליב דער שטייגערונג פון באדן־פרייזן. דער אויפשטייג פון פרייזן אין אן אלגעמיינע דערשיינונג אין לאנד, אַ פראָצעס וואס ציט זיך שוין דורך אלע יארן פון אונדזער קאלאניזאטארישן ווערק. די באדן־פרייזן צייגן אַ כסדר׳דיקע שטייגערונגסטענדענץ אין אלע לאנד־טיילן, און על אחת כמה וכמה אין שטעט און זייערע געגנטן, אַ שטייגערונג וואס האט נישט איר גלייכן אין קיין אייראפעאישער שטאט אדער אין די שטעט פון אנטוויקלטע לענדער מעבר־לים.

אויב מען וועט באצייטנס ניט אננעמען מיטלען כדי צו פארזיכערן מעג־

לעכקייטן פון באדן־דערוועריב אין די שטעט און זייער אומגעגנט פאר פרייזן וואס זיינען אננעמבאר אין עקאנאמישער הינזיכט און קודם־כל פאר מעסיקע פרייזן—מוזן מיר דער מיט רעכענען אז עס וועט קומען צו ערנסטע כשלונות אין אונדזער ארבעט צו פארשטארקן די אויפנעם־פעאיקייט פון לאנד. אויב מען וויל פארזיכערן אַ אומגעשטערטע טעטיקייט אין דעם בוי פון הייזער, וואס זאלן פארשאפן וווין־מעגלעכקייטן פאר צוגענגלעכע פרייזן פאר יעדן עולה — ווייל די עולים וועלן דאך דאס רוב זיין לחלוטין אן מיטלען אדער מיט קנאפע מיטלען, — מוז מען פארזיכערן אין פאראויס גענוגנדיקע באדן־שטחים און זיי שטעלן אין רשות פון די עפנטלעכע און נאציאנאלע מוסדות, ווי אַ שטייגער, שטאט־פארוואלטונגען, לאקאלע ראטן, און קודם־כל — אין רשות פון קרן קימת לישראל. דער קרן קימת לישראל איז גרייט, לויט זיינע צילן, איבערצוגעבן באדן אין רשות פון געזעלשאפטן און יחידים פאר בוי־צוועקן, כדי אויפצושטעלן וווינהייזער און גאנצע קווארטאלן, — הן פאר נייע עולים און הן פאר דער איצטיקער באפעלקערונג, וועמענס באדערפענישן אין וווינהייזער שטייגן כסדר. מיט אנדערע ווערטער: די שאפונג פון אַ באדן־רעזערוו אין אלע שטעטישע צענטרען, גרויסע און קליינע, וועלכע עקזיסטירן שוין איצט אדער וועלן געגרינדעט ווערן, — איז אַ דרינגענדע נויטווענדיקייט פארן אויפנעם פון עולים, ווארום עס איז דאך די ערשטע באדינגונג פון עליה־אויפנעם, אז יעדער ייד וואס קומט אין זיין היימלאנד זאל געפינען אַ דאך איבער'ן קאָפּ.

אַ פּראבלעם פאר זיך איז די אויפגאבע פון אויפשטעלן שטאטישע צענטרען אין נייע ערטער, ווו עס עקזיסטירט נאך נישט קיין באדייטענדיקער ישוב; ערטער, וואס זיינען בכוח, אַ דאנק זייער געאָגראפישער לאגע און אנדערע אייגנשאפטן, צו פארוואנדלען זיך אין וויכטיקע קוואלן פון ארבעט און פרנסה. פארן אויפבוי פון די דאזיקע נייע שטעט וועט מען באדארפן אויסנוצן, קודם כל, די זאמדיקע שטחים וואס געפינען זיך אויפן ברעג־ים און וואס זיינען נישט טויגלעך פאר לאנדווירטשאפטלעכע באארבעטונג.

ווי אזוי וועלן מיר קענען באפרידיקן אין דער יידישער מדינה דעם באדן־באדארף פאר קאלאניזאציע־צוועקן אין דארף און שטאט? עס פארשטייט זיך, אז מיט דער דערקלערונג וועגן גרינדן די מדינה, האבן מיר נאך נישט באקומען דעם נויטיקן באדן פאר אונדזער ווערק. אַ מלוכה׳שער רעזשים וואס באשטימט די סוווערניטעט פון דער מדינה אין אנגעלעגנהייטן פון געזעץ און פארוואלטונג, באטייט נאך נישט אז די מדינה באקומט דאס אייגענטום־רעכט איבערן באדן; מיט דער ענדערונג פון מדינה־רעזשים איז נאך ניט פארגעקומען קיין שום ענדערונג אין די באדינגונגען פון באדן־דערווערב. דער באדן וועט אויך אין דער צוקונפט געהערן צו די זעלביקע אייגנטימער, אין וועמענס הענט ער איז געווען פריער. די באדן־באזיצער וואס קומען אין חשבון אין אונדזערע באטראכטונגען זיינען: די מדינה; גרויסע און מיטלמעסיקע באדן־אייגענטימער וואס האלטן אין זייערע הענט אַ שטח פון מער ווי 500 דונאם אף אַ משפחה; קליינע באדן־אייגענטימער, ד.ה. פויערים וואס באארבעטן אליין זייער ערד.

אינם שטח פון אונדזער מדינה איז דער רכוש פון רעגירונגס־באדן קליין און אָרעם אין לאנדווירטשאפטלעכער הינזיכט. עס גרייכט סך־הכל ביז 420.000 דונאם, לערך. אין דעם זיינען איינגערעכנט: שטחים אין עפנטליכער באנוצונג ווי, למשל, וועגן, וואס באטרעפן 67.000 דונאם; שטחים וואס זיינען רעזערווירט פאר באוואלדונגס־צוועקן, לויט דער דעפינירונג פון דער רעגירונגס־באוואלדונג־אפטיילונג — 212.000 דונאם; זאמדן אויפן ברעג־ים, א.א.וו.

אַ חוץ דעם אויבנדערמאנטן שטח ווערן גערעכנט אלס רעגירונגס־באדן אויך די יעניקע שטחים וואס געפינען זיך אין רשות פון געזעלשאפטן און יחידים און וואס זיינען זיי איבערגעגעבן געווארן מטעם דער רעגירונג אין דער צייט פון דער ענגלישער פארוואלטונג. רעגירונגס־באדן וואס איז ביז איצט נאך נישט פארפאכטעט געווארן, איז דאס רוב אומטויגלעך פאר לאנדווירטשאפטליכער באארבעטונג. טיילווייז זייענן דאס זאמדן אויפן ברעג־ים און טיילווייז טייך־בעטן, טייך־אויסלויפן, וועגן אדער בערגיקער באדן וואס מען קען טויגלעך מאכן פאר לאנדווירטשאפטליכער אויסנוצונג בלויז אין אַ באשריינקטער מאָס, און פארשטייט זיך, נאכן

אויספירן פון גרינטליכע צוגרייטונגס־ארבעטן. מען מוז אננעמען אז דער שטח פון באדן וואס איז טויגלעך פאר דער לאנדווירטשאפט און וואס געפינט זיך אין רשות פון דער מדינה, אין דעם צפונ׳דיקן טייל פון לאנד, באטרעפט בלויז הונדערט טויזנט דונאם, בערך.

בנוגע דעם נגב, וואס בילדעט דעם גאר גרעסטן טייל פון דער מדינה — 9,720,000 דונאם, אדער 67% פון דער מדינה טעריטאריע, מוז מען, קודם כל באמערקן, אז די צאָל איינוווינער אין דאזיקן געביט פון לאנד איז אַ קליינע און זיי זיינען דאס רוב וואנדערנדיקע בעדואינער; אויך די באדנס זיינען נישט קיין רעגירונגס־באזיץ פון פארמעלן שטאנדפונקט. דאס רוב שטחים אין נגב זיינען נישט באוווינט און זיי שטעלן מיט זיך פאר דורכאויס אַ מדבר, וואס מען קען בשום אופן נישט באארבעטן. די דאזיקע שטחים זיינען נישט פארצייכנט אין רעגירונגס־קאטאסטער און עס איז נישט פאראן אויף זיי קיין שום דאקומענטן פון אייגנטום־רעכט. עס איז נאך נישט דורכגעפירט געווארן קיין שום ארבעט אין דער "רעגולירונג פון באדן־ענינים". די אייגנטום־רעכט אויף דעם דאזיקן באדן איז, בכלל, נישט אויפגעקלערט אדער באשטימט געווארן. דערפאר קען מען איצט נישט וויסן וויפל עס וועט באטרעפן דער חלק פון דער מדינה אינם טאטאלן באדן־באזיץ. דערפון איז אבער נישט קיין ראיה אז אין נגב עקזיסטירט בכלל נישט קיין אייגנטום־רעכט אויף באדן. דאס עקזיסטירט אוודאי, הגם ס׳איז בלויז אן ענין פון טראדיציע. יעדער באדן־אייגנטימער אָריענטירט זיך גאנץ גוט אין די גרענעצן פון זיין נחלה און קען זיי אויך באצייכענען אין דער ווירקלעכקייט, — טראָץ דעם וואס די ערד איז נישט באארבעט און מאנכמאל איז עס נישט מער ווי וואנדערנדיקע זאמדן, — און ער מאכט עס מיט אזא פינקטלעכקייט וואס קען ממש פארוואונדערן יעדן איינציקן וואס איז נישט אַ בן־המדבר. און אויב אזא בן־המדבר ציינט אייך אַ גרענעץ ווו אייער אויג קען נישט אויפכאפן קיין שום צייכן אדער סימן, קענט איר גאנץ זיכער זיין אז דאס איז די ליניע וואס איז מבדיל צווישן זיין נחלה און זיין שכנ׳ס נחלה.

אנשטאט רעגיסטרירונג־דאקומענטן, וואס זיינען אנגענומען אין לאנד באנוצט מען זיך דא אין נגב מיט נאטיצן אין די פנקסים פון די שייכן און מיט מאפעס וואס זיינען אונטערגעשריבן דורך די שכנות׳דיקע באדן־אייגנטימער. אפטמאל האט אויך חזקה קיין קראפט נישט, ווייל מען

קען דאך נישט רעדן וועגן חזקה אין שטחים וואס זיינען בכלל נישט באארבעט און האבן אויף זיך קיין שום גרענעץ־סימנים. אבער די מנהגים פון טראדיציע, וואס עקזיסטירן צווישן דער נגב־באפעלקערונג, זיינען געניגענד כדי שטרענג אפצוהיטן דאס אייגנטום־רעכט און אפילו פארמיידן דאס איבערטרעטן יענעמ׳ס גרענעץ, וואס אויך אין נגב ווערט עס באטראכט ווי אן עבירה איבער געזעץ און טראדיציע.

פונם שטח פון 9.7 מיליאן דונאם נגב־באדן אין דער יידישער מדינה, געהערן בערך 1.7 מיליאן דונאם צו דער קאטעגאריע פון שטחים וואס בעדואינער האלטן זיי, פאר צוועקן פון לאנדווירטשאפטליכער באארבעטונג אדער אלס פאשע־שטחים פאר זייערע טשערעדעס, אדער פאר היי וואס זיי באדארפן. די שטחים געפינען זיך אין רשות פון שבטים, וואס וואנדערן פון אָרט צו אָרט אין די רהבות׳־דיקער ווייטקייט פון נגב, אדער זיי גייען אַריבער די גרענעצן פון נגב־לאנד און קומען צוריק, נאכדעם ווי זיי האבן געוואנדערט אין צפון פון לאנד, אין עבר־הירדן אדער אין מדבר סיני. די רעכט פון די דאזיקע שבטים זיינען בשעתו רעספעקטירט געווארן פון דער טערקישער רעגירונג און אויך די ענגלישע אדמיניסטראציע האט זיי רעספעקטירט, זינט דער אקופאציע פון לאנד מיט דרייסיק יאר צוריק. אן שום ספק וועט אויך די יידישע מדינה אפהיטן די דערמאנטע רעכט, אויף וויפל זיי זיינען גילטיק דורך ווירקליכער חזקה, אדער דורך טראדיציע וואס איז געהייליקט געווארן אין פארלויף פון אַ געוויסער תקופה. עס עקזיסטירט פריוואט אייגנטום־רעכט אין נגב. און פון דערפארונג האבן מיר געזען אז ווען די רעגירונג האט באדארפט אַ שטח באדן אין נגב, האט זי געהאלטן פאר נויטיק דאס צו דערווערבן און צו באצאלן מיט געלט. בלויז מדבר־ערד, וואס טויג נישט פאר קיין שום לאנדווירטשאפטלעכער באארבעטונג, אדער פאר אנדערער אויסנוצונג און וואס דינט אלס דורכגאנגסאָרט פאר וואנדערנדיקע פאסטוכער אין באשטימטע סעזאנען. — קען גערעכנט ווערן אלס ״הפקר״־ערד וועלכע די מדינה קען פאדערן פאר זיך. דאס זיינען די אַכט מיליאן דונאם וועלכע ליגן אין דרום׳דיקן טייל פון ארץ־ישראל ביז דער וויסטע און מדבר־יהודה — פינף און פופציק פראצענט פון טאטאלן מדינה־שטח, — בערגיקע און מדבר׳דיקע ערד וואס וועט אין גרעסטן טייל אומטויגליך זיין פאר לאנדווירטשאפטליכער באארבעטונג.

אונטערציענדיק אַ סך־הכל, קענען מיר פעסטשטעלן, אז דער שטח פון מדינה־באדן, וואס איז פאסיק אלס אן אויפנעם־אָרט פאר עליה — באדערפענישן, וועט נישט קענען אויף אַ סך פארגרעסערט ווערן אפילו נאכן דורכפירן די רעגולאציע פאר באדן־ענינים אינם גאנצן שטח פון דער מדינה, ד.ה., נאכדעם ווי עס וועלן אויפגעקלערט ווערן אלע פראגן פון אייגנטום און חזקה וואס זיינען פארבונדן מיט באדן־רעגיסטרירונג. עס איז מעגלעך, אז די אובנדערמאנטע צאלן זאלן זיך פארענדערן און דער מדינה־פארמעגן וועט זיך אביסל פארגרעסערן, — בשעת עס וועלן איבערגיין אין איר באזיץ ווייטערדיקע שטחים, נאכדעם ווי עס וועט זיך פארענדיקן די אויפקלערונג פון אלע באדן־תביעות. עס איז אויך מעגלעך אז עס עוולן זידפא רגרעסערן די תביעות אויף אייגנטום־רעכט מצד דער נייער רעגירונג. די ענגלישע רעגירונג איז באשולדיקט געווארן דורך זאכפארשטענדיקע, אז זי האט פארנאכלעסיקט דאס געהעריקע אפהיטן פון אירע רעכט און אזוי ארום האט זי געבראכט צו אַ פארלוסט פון אייניקע הונדערטער טויזנט דונאם, וועלכע וועלן איבערגיין אין די הענט פון יעדן וואס וועט זיין גרייט צו שאפן פאלשע אדער פיקטיווע "פאקטן" פון חזקה, דורך כלערליי מיטלען פון רויב, שווינדל און הסגת גבול. עס איז אבער אַ גרויסער ספק אויב אפילו אַ פארוואלטונג וואס וועט שטרענגער אפהיטן אירע רעכט, נאכדעם ווי עס זיינען שוין פארגאנגען מער ווי 25 יאר פון ווירקלעכער חזקה וועט קענען רעאליזירן תביעות, לגבי וועלכע עס פעלן דאקומענטן אדער אנדערע געזעצלעכע באווייזן.

אין יעדער אויסארבעטונג פון אנטוויקלונגס־פלענער אין דער צוקונפט, אין אלע קאלקולאציעס פון אויפנעם־פעאיקייט אין דער צוקונפטיקער מדינה — מוז מען אין באטראכט נעמען דעם פאקט, אז דער באדן־פארמעגן וועט בשום אופן נישט קענען דערפילן די באדערפענישן פון אַ נייער קאלאניזאציע אדער לאנדווירטשאפטלעכער אנטוויקלונג, אפילו אויב די נייע מדינה־פארוואלטונג וועט קענען פארגרעסערן די שטחים אין איר באזיץ. דער באדן אין דער טעריטאריע פון דער יידישער מדינה וועט זיך געפינען, אין זיין גרעסטן טייל, אין פריוואטן אייגנטום פון יחידים, משפחות אדער דערפער אינם צפונ׳דיקן געביט פון דער מדינה, אדער אייגנטום פון שבטים — אין דרומ׳דיקן געביט. דאס איז א פריוואט־אייגנטום מיט אירע אלע בולט׳ע סימנים, ד.ה. דער באדן־אייגנטימער הערשט לחלוטין

איבער זיין פארמעגן און עס איז נישטא קיין מעגלעכקייט מצד דער רעגירונג זיך אריינצומישן אין די ענינים פון דאזיקן אייגנטום־רעכט. אָט דעם הארטן פאקט מוז באטראכטן יעדער איינציקער וואס האט בדעה צו לייזן די באדן־פראבלעמען אין אונדזער מדינה. עס איז נישט מעגלעך צו דערפילן אפילו די דרינגנדסטע באדן־באדערפענישן, — בלויז מיט דער הילף פון באדן־רכוש וואס געהערט דער מדינה. מיר מוזן דערפאר זיך ווענדן צו דער קאטעגאריע פון פריוואט־אייגנטום.

עס זיינען פאראן פיר מעגלעכקייטן צו דערווערבן באדן, וועלכע מען וועט קענען אנווענדן אין אונדזער מדינה:

ב. רעקוויזירן און באצאלן אַ פארויסבאשטימטן פרייז לויט געוויסע באלישן אפצאָל.

ב. רעקוויזירן און באצאלן אַ פארויסבאשטימטן פרייז לויט אַ געוויסן סיסטעם.

ג. דערווערבן באדן אויפ׳ן פרייען מארק.

ד. איבערנעמען שטחים וואס וועלן פריי ווערן אלס רעזולטאט פון דער באדן־אנטוויקלונג.

צווישן די פיר אויבנדערמאנטע מיטלען זיינען דריי פארבונדן מיטן באצאלן פארן באדן, און בלויז איין מיטל באפרייט אונדז פון דער נויטווענדיגקייט צו אינוועסטירן געלטער אין באדן־דערווערב. לגבי דערווערבונגען אויפן פרייען מארק איז די מדינה נישט בכוח צו באשריינקען די געלט־גייציקייט פון די באדן־באזיצער; אבער די אנדערע מיטלען ד.ה. פון רעקוויזירן און איבערנעמען באדן קעגן אַ באצאלונג פאר די עפענטלעכע דינסטן וואס ווערן אויסגעפירט מצד דער פארוואלטונג פון אנטוויקלונגס־פלאן (ווי מיר האבן שוין דערמאנט אין פאריקן קאפיטל), — גיבן דער מדינה אַ מעגלעכקייט צו פארקלענערן איר אינוועסטירונג אדאנק אַ פרייז־רעגולירונג.

עס איז נישט נויטיק צו פארווענדן אַ סך רייד כדי צו באווייזן אז רעקוויזירן באדן אן אַ ממשות׳דיקער קאמפענסאציע ד.ה. עקספראפריאציע אין פשוט׳ן זין פוןווארט, קומט נישט אין באטראכט צוליב אַ סך פאליטישע ווי אויך עקאנאמישע טעמים. עס וועט דאך הייסן אז די שטחים זיינען טראנספערירט געווארן פון איין פאלק, וואס לעבט אין דער יידישער מדינה, צו אַ צווייטן, דורך צוואנג. דאס איז אבסאלוט נישט בארעכטיקט און

קען אפילו ברענגען צו שווערע קאמפּליקאציעס אין דער מדינה גופא און אין אירע באציאונגען מיט די שכנות׳דיקע מדינות; און ענדלעך קען עס שטעלן אין סכנה דעם עצם עקזיסטענץ פון דער יידישער מדינה. מיר ווארפן אפּ אָט די מעגלעכקייט, וועלכע וואלט באטייט אן איבערקערניש אין דער גאנצער קאנסטיטוציע. עס איז קלאר און דייטלעך, אז, אפילו, די יעניקע וואס בארעכטיקן ראדיקאלע שריט אין דער מדינה, כדי גרונטזעצליך צו פארענדערן איר געזעלשאפטליכע און סאציאלע סטרוקטור, וועלן מודה זיין אז מען קען נישט אננעמען אזוינע מיטלען צוליב דער סכנה וואס באדראט דעם עצם אויפבוי פון לאנד. מיר קומען, אלזא, צום קלארן באשלוס, אז דעם באדן, וואס מיר וועלן באדארפן פאר אונדזער ווערק, וועלן מיר מוזן דערווערבן קעגן אַ פולן געלט־אָפּצאָל. די אדמיניסטראציע פון דער מדינה וועט מוזן בלויז זארגן אז עס זאל נישט דערגיין ביז צו איבערטריבענע געלט־פאדערונגען, וואס שטייען נישט אין קיין פארהעלטעניש צו דעם עקאנאמישן ווערט פון דעם באדן.

עס וועט אונדז איבערבלייבן בלויז איין וועג: רעקווירירן באדן דורך אַ רעגולירטער געריכטלעכער פּראצעדור, קעגן אַ באשטימטער באצאלונג וואס וועט פעסטגעשטעלט ווערן לויט די געזעצן פון דער מדינה. צוליב פארשיידענע טעמים, וועלן מיר מוזן באהאנדלען מיט אַ געוויסער פארזיכטיקייט אויך דאס רעקווירירן קעגן באצאלונג. די אדמיניסטראציע פון דער מדינה וועט מוזן באנוצן דעם מיטל פון רעקוויזיציע מיט אן ערנסטן און גרינטלעכן ישוב־הדעת. לייכטער וועט די זאך זיין, ווען מען וועט באניצן די רעקוויזיציע־מיטלען ביים אויספירן די אנטוויקלונגס־פּלענער, פון וועלכע עס וועלן קענען געניסן ברייטע שיכטן פון דער באפעלקערונג אין דער גאנצער מדינה, אדער אין באשטימטע זאנעס. דער בעסטער וועג צו באקומען באדן פאר צוועקן פון ווירטשאפטלעכער קאלאניזאציע וועט זיין די פארבינדונג פון באדן־דערווערב דורך רעקוויזיציע, מיטן אויספירן פון אנטוויקלונגס־פּלענער אין לאנדעס־מאסשטאב און אין די איינצעלנע זאנעס, ווי מיר האבן שוין פריער דערמאנט.

דאס דערווערבן באדן אויף אזא אופן וועט פאדערן געוואלטיקע סכומים, אפילו דאן אויב מיר וועלן באצאלן פּרייזן, וואס זיינען אננעמבאר פון עקאנאמישן שטאנדפּונקט. עס איז קלאר און דייטלעך, אז נעמענדיק אין באטראכט דעם פּרייז־סטאנדארט פון באדן וואס הערשט אין לאנד במשך

די לעצטע צענדליקער יארן, וועט די מדינה מוזן באצאלן גאנץ הויכע פרייזן, וואס שטייגן אריבער די פרייזן וואס זיינען געווען אנגענומען אין לאנד מיט צען יאר צוריק. און אויב אפילו די רעגירונג וועט מצליח זיין צו באהערשן די פרייז־שטייגערונג און די ווילדע שפעקולאציע וואס איז אונדז באקאנט פון באדן־מארק אין לאנד און וואס האט דערבראכט ביז אן אומגעצוימטן פרייז־אויפשרויף, — וועט מען טראץ דעם זיך מוזן רעכענען מיט דער פארטייערונג וואס קומט אלס רעזולטאט פון פארבעסערטע עקאנאמישע באדינגונגען און פון ווירטשאפטלעכן אויפבוי אין לאנד. דערפון דרינגט ארויס, אז אויך נאכן באזייטיקן די קינסטליכע גורמים וואס האבן געבראכט צו דער שטייגערונג פון באדן־פרייזן, ווי זיי הערשן איצט אין לאנד, וועלן די פרייזן דאך פארבלייבן אויף אַ סטאנדארט, וואס איז אַ סך העכער ווי אין די שכנות׳דיקע לענדער; און דער דאזיקער פרייז־אונטערשייד וועט אנטשפרעכן דער איצטיקער דיפערענץ אין עקאנאמישן אויפבוי צווישן דעם לאנד און די שכנות׳דיקע לענדער. על אחת כמה וכמה וועט זיך דער אונטערשייד פארגרעסערן אין דער צוקונפטיקער יידישער מדינה, פון וועלכער מען קען דערווארטן אַ שנעלע און גרויסע עקאנאמישע אנטוויקלונג.

עס איז שווער צו געבן אַ, מער אדער ווייניקער, זיכערע אפשאצונג בנוגע די געלט־סומעס וואס וועלן זיך פאדערן כדי צו דערווערבן באדן פאר צוועקן פון דער לאנד־אנטוויקלונג און פארגרעסערונג פון אויפנעמפעאיקייט. כדי מיר זאלן באקומען עפעס אַ באגריף וועגן דער גרויסקייט פון דער אויפגאבע וואס שטייט אונדז פאר, לאמיר אננעמען אַ הנחה, אז עס רעדט זיך וועגן אַ צען־יאריקן פלאן וואס צילט אויפצונעמען אנדערטהאלבן מיליאן נייע עולים און פארגרעסערן די צאל פון יידן אין דער יידישער מדינה ביז צו צוויי מיליאן איינוווינער און העכער. ווי מיר האבן שוין אנגעוויזן אין פאריקן קאפיטל וועלן מיר מוזן אבסארבירן אין דער לאנדווירטשאפט צוואנציק פראצענט פון דער נייער עליה ד.ה. 300.000 נפשות. דאס באטייט אז מיר וועלן מוזן באזעצן אין דארף 75.000 ביז 100.000 משפחות. עס איז כמעט זיכער, אז די לעצטע ציפער איז די ריכטיקע, ווייל מיר מוזן רעכענען דורכשניטלעך נישט מער ווי דריי נפשות אין אַ משפחה; די ערשטע צייט נאכן באזעצן זיך אויפן באדן איז דעם פויער׳ס משפחה אַ קליינע, אפטמאל אפילו אָן קינדער — זיי קומען צו

שפּעטער, נאָך אַ מינימאַלער סטאַביליזירונג פון זיין ווירטשאַפט. בעמענדיק אין באַטראַכט די פאַרשיידענע באָדן־קאַטעגאָריעס וועט אויך פאַרשיידן זיין די ווירטשאַפטס־איינהייט ד.ה. דער דורכשניטליכער שטח ערד פאַר אַ פויערים־ווירטשאַפט, באַזונדערש אין דרומ׳דיקן טייל פון לאַנד, אין דער נגב זאָנע, וווּ די באַוואַסערונגס־מעגליכקייטן זיינען זייער קנאַפּע, אָדער עקזיסטירן בכלל נישט. פון אַ גאַנץ אַלגעמיינער השערה, וואָס מיר וועלן קענען באַגרינדן בלויז אויפן סמך פון אַן אויספירלעכער פאָרשונג אין יעדער איינציקער זאָנע, וועלן מיר פּרוּוון פעסטשטעלן אַ דורכשניטלעכע ווירטשאַפטס־איינהייט אין דער גאַנצער מדינה, — אין אירע צפונ׳דיקע טיילן און אויך אין דער נגב־זאָנע, אויף וויפל דאָ איז פאַראַן טויגליכע ערד פאַר באַאַרבעטונג דורך באַוואַסערונג, — אין פינף און צוואַנציק ביז דרייסיק דונאַם פאַר אַ משפּחה.

אויף אַזאַ אופן וועלן מיר קומען צו אַן אויספיר, אַז כדי אויפצונעמען 100.000 משפּחות, וועלן מיר באַדאַרפן צוויי און אַ האַלב מיליאָן דונאַם, דאָס רוב באָדן, וואָס לאָזט זיך באַוואַסערן. עס דוכט זיך אַז די צאָל פון דריי מיליאָן דונאַם איז נאָענטער צו דער ווירקליכקייט. עס רעדט זיך דאָ וועגן ערד וואָס איז קולטיווירבאַר, סיי אין היינטיקן צושטאַנד, סיי נאָכדעם ווי עס וועלן פאַרווירקלעכט ווערן די צוגרייטונגס־אַרבעטן אין אַ ברייטער מאָס. מיר נעמען אָן אַז דאָס רוב באָדן וועט מען קענען באַוואַסערן מיט וואַסער וואָס געפינט זיך אויפן אָרט, אָדער מיט וואַסער וואָס וועט געבראַכט ווערן פון דערווייטענס, — אַנטשפּרעכנדיק די גרויסע באַוואַסערונגס־פּלענער וואָס וועלן דורכגעפירט ווערן אין די פאַרשיידענע זאָנעס און אין גאַנצן לאַנד. דער גרעסטער טייל פון באָדן וואָס איז טויגלעך פאַר אינטענסיווער קאָלאָניזאַציע, צוויי דריטל בערך, וועט זיך געפינען אין די צפונ׳דיקע טיילן פון לאַנד: אין גליל, אין די עמקים און אין דער שפלה פון ברעג־ים; און בלויז דרייסיק פּראָצענט ד.ה. איין מיליאָן דונאַם — אין דרומ׳דיקן טייל, אין נגב.

די קומענדיקע קאַלקולאַציע, וואָס איז לחלוטין אַן אַלגעמיינע, וועט אונדז קענען געבן אַ באַגריף וועגן דעם פאַרנעם פון געפאָדערטן קאַפּיטאַל צו פאַרשאַפן באָדן, וואָס וועט נויטיק זיין פאַר דעם קאָלאָניזאַטאָרישן ווערק. אויב מיר וועלן פעסטשטעלן דעם דורכשניטס־פּרייז פאַר אַ דונאַם אין די צפונ׳דיקע טיילן פון לאַנד אויף פערציק א״י פונט, און דעם דורכשניטלעכן

פרייז אין נגב אויף צען א״י פונט אַ דונאם, — וועלן מיר דערגרייכן אַ סך־הכל פון ניינציק, אפשר הונדערט מיליאן פונט, בערך (פון 80 ביז 90 מיליאן אין צפון און 10 מיליאן אין נגב), וואס מיר וועלן מוזן ווידמען פאר באדן־דערווערב פאר לאנדווירטשאפטליכע צוועקן. אבער, אויך אַ חוץ לאנדווירטשאפט, וועלן מיר מוזן דערווערבן באדן פאר באדערפענישן פון אויפנעמען עולים אין אנדערע עקאנאמישע צווייגן, און אויך דא וועלן געפאדערט ווערן געוואלטיקע סכומים.

עס גייט דאך דא וועגן אויפנעמען 1.200.000 עולים, אדער 300.000 משפחות, לערך. דורכשניטלעך לאזט זיך באשאפן וווין־מעגלעכקייטן פאר 4 משפחות אויף איין דונאם נעטאָ, וואס איז קלענער איידער אַ דונאם ברוטאָ אויף דרייסיק פראצענט, לערך; די דרייסיק פראצענט וואס ווערן אַראָפגערעכנט פאר גאסן, גערטנער, עפנטליכע פלעצער א.א.וו. דאס באטייט אז דער שיכון (הייזער־בוי פאר וווין־צוועקן) וועט פאדערן בערך פינף־און־זיבציק טויזנט דונאם נעטאָ, וואס מאכן אויס הונדערט טויזנט דונאם ברוטאָ, אין שטעט און זייערע געגנטן. מען מוז אננעמען אז די העלפט פון אָט דעם שטח, 50.000 דונאם, בערך, וועט אונדז געלינגען צו באקומען פון דעם באדן־רעזערוו וואס געפינט זיך אין יידישע הענט, און אויך פון רעגירונגס־באדן, וואס וועט אריבערגיין אין רשות פון דער יידישער מדינה. און אויב מיר וועלן באשטימען דעם דורכשניטס־פרייז פון שטאטישער ערד פאר שיכון־צוועקן אויף 300 א״י פונט אַ דונם, וועלן מיר דערגרייכן דעם סכום פון פופצן מיליאן פונט, בערך. דערצו מוז מען נאך צורעכענען, בערך, פינף מיליאן א״י פונט פאר באדן־דערווערבונגען צוליב פארשיידענע צוועקן, ווי, למשל, נייע אינדוסטריי־צענטרען, און אויך כדי צו גרינדן אָפרו־ און טוריסטן־ערטער. אזוי ארום וועלן מיר דערגרייכן אַ סך־הכל פון הונדערט און צוואנציק מיליאן פונט, וואס מיר וועלן מוזן אינוועסטירן, כדי צוצושטעלן באדן פאר די באדערפענישן פון עליה־אויפנעם.

אַ קאפיטל פאר זיך בילדעט די צוגרייטונג פון באדן פאר לאנדווירטשאפטלעכע צוועקן. די צוגרייטונג פון לאנדווירטשאפטלעכן באדנס וואס איז פארנאכלעסיקט געווארן אין משך פון דורות און איז אפטמאל אויסגענוצט געווארן ביז צו דער לעצטער פראדוקציע־מעגלעכקייט, — האט אויך אין דער פארגאנגענהייט געפאדערט גרויסע אנשטרייגונגען מצד די קאלאני־

זאטארישע מוסדות. אַ סך געלט איז אינוועסטירט געווארן אין די דאזיקע ארבעטן, באזונדערש אין די בערגיקע געביטן פון לאנד, ווו עס האט זיך געפאדערט אַ גרויסע צוגרייטונגס־ארבעט כדי צו מאכן די ערד טויגלעך פאר לאנדווירטשאפטלעכר באארבעטונג.

אויך זאמד־באדן — און שטחים פון דער דאזיקער קאטעגאריע זיינען פאראן אַ סך אין תחום פון דער יידישער מדינה, — פאדערט גרויסע אינוועסטירונגען פאר צוגרייטונגס־צוועקן. באדן־צוגרייטונג פארוואנדלט זיך, אזוי ארום, אין אן אומפאסנדע און וויכטיקע אונטערנעמונג. זי דערגענצט דעם באדן־דערוועקב און דערמעגלעכט אנצוהויבן אַ קאלאניזאטארישע טעטיגקייט אויף די שוין דערוואַרבענע שטחים. דער פארנעם פון די צוגרייטונגס־ארבעטן און די הוצאות פאר זייער אויספירן וועט ווערן גרעסער פון יאר צו יאר, ווי עס לאזט זיך באווייזן פון דער אנטוויקלונג פון דער דאזיקער ארבעט אינם טעטיקייט־געביט פון קרן קימת לישראל. דאס ווערק פון צוגרייטן באדן וועט כסדר שטייגן אין דער צוקונפט, ווען עס וועלן זיך פארגרעסערן די דערוואַרבענע שטחים און דערביי אויך ממילא אזא באדן, וואס איז לאנדווירטשאפטלעך נישט קולטיווירבאר און פאדערט אַ גרינטלעכע צוגרייטונג, כדי עס צו פארוואנדלען אין טויגלעכן לאנדווירטשאפטלעכן באדן. מיר וועלן ריכטיק רעגולירן דעם דאזיקן צוגרייטונגס־פראצעס אויב מיר וועלן, קודם־כל, איינשליסן אין די אנטוויקלונגס־פלענער די בעסטע שטחים, וואס באדארפן בלויז אַ קליינע מאָס פון צוגרייטונג; און ערשט מיטן פארשריט פון קאלאניזאטארישן ווערק וועט דער אנטוויקלונגס־פראצעס ארומנעמען אויך די אנדערע שטחים וואס זיינען ווייניקער צוגעפאסט פאר לאנדווירטשאפט און נויטיקן זיך דערפאר אין אַ סך צוגרייטונגס ארבעטן.

עס איז שווער פעסטצושטעלן, אפילו לויט אַ השערה, וואס עס וועלן אויסמאכן די הוצאות פארן אויספירן די צוגרייטונגס־ארבעטן פון די אלע שטחים וואס פאדערן זיך פאר אויפנעם־צוועקן. אבער עס איז גאנץ קלאָר, אז מיר וועלן מוזן אינוועסטירן אין די דאזיקע ארבעטן געוואלטיקע סכומים וואס וועלן גרייכן ביז צענדליקער מיליאנען פונטן. מיר וועלן מוזן אויסארבעטן גרויסצוגיקע פלענער פאר סאנירונג. אויסטריקענען זומפן און דרענאזש, אנטשטיינערונג און טעראסן־בוי, אמעליאראציע און טיף־אקעריי, און אויך באוואלדונגס־ווערק פון שטחים וואס זיינען נישט טויג־

לעך פאר לאנדווירטשאפטלעכער באארבעטונג. דער רעזולטאט פון די אלע ארבעטן וועט זיין די פארוואנדלונג פון ערד וואס געפינט זיך איצט אין אַ פארווילדעטן צושטאנד, — אין אַ קולטיווירבארן באדן, וואס וועט דערמעגליכן אַ געהעריקע באארבעטונג און אפטמאל וועט עס אויך באדייטן: אַ ממשות׳דיקע שאפונג פון נייע ערד, ווי מען זעט אין אייניקע ערטער פון לאנד, אין די בערג פון יהודה און גליל. אַ גרויסצוגיקער פלאן אויסצופירן צוגרייטונגס־ארבעטן וועט אויך דערמעגלעכן צו באשעפטיקן אַ סך עולים און מתישבים אינם ערשטן עטאפּ פון זייער באזעצן זיך אויפן באדן, ווי מיר האבן נוהג געווען ביז איצט אין אונדזער קאלאניזאטארישער ארבעט. און אויב מיר ווילן אפשאצן, אין אַ גאר אלגעמיינער פארם, אז די צוגרייטונגס־ארבעטן אויף אלע נויטיקע שטחים פאר קאלאניזאציע־צוועקן, וועלן קאסטן דורכשניטלעך בלויז ארום צוואנציק פונט אַ דונם — און דאס איז ניט קיין הויכע אָפּשאצונג לויט אונדזער ביזאיצטיקער דערפארונג — וועלן מיר אויך דאָ דערגרייכן אַ ציפער פון זעכציק מיליאן פונט בלויז פאר לאנדווירטשאפטלעכער ערד. מען מוז אבער אויך פינאנסירן די אינוועסטירונגען און צוגרייטונג פון באדן פאר צוועקן פון שטאטישער אנטוויקלונג, ווי, למשל, אנטשטיינערונג, ניוועלירונג, שטופן־בוי און אנדערע ערשטיקע ארבעטן, וואס זיינען נויטווענדיק פארן אויפבוי פון שטאט־פערטלען און פארשטעט. די אָפּשאצונג פון די הוצאות פאר צוגרייטונגס־ארבעטן אויף לאנדווירטשאפטליכע און שטאטישע שטחים צוזאמען גענומען, דערגרייכט, אזוי ארום, ביז פינף־און־זיבציק מיליאן פונט. מען מוז אבער אננעמען, אז אין דער ווירקלעכקייט וועלן די הוצאות באדייטענדיק גרעסער זיין און וועלן, אודאי, דערגרייכן הונדערט מיליאן פונט.

דערפון לערנען מיר אז די אפשאצונג פון די נויטיקע הוצאות פאר דערווערבן באדן און זיין צוגרייטונג דערגרייכט די סומע פון העכער צוויי הונדערט מיליאן פונט. און לאמיר נישט פארגעסן: ביז איצט האבן מיר נישט אנגערירט די קאלאניזאטארישע ארבעט גופא, און אויב נישט דאס אויספירן פון באוואסערונגס־ווערק אין ראמען פון דער אלגעמיינער אנטוויקלונג, — און אָט די ווערק בילדן דאך דעם עצם יסוד פאר אלע אנטוויקלונגס־ און קאלאניזאציע־פלענער.

ווי אזוי וועלן זיך איינטיילן די אויפגאבן צווישן די צוויי הויפּט־גורמים וואס וועלן מוזן דורכפירן דעם אויפבוי פון דער יידישער מדינה: פון איין זייט, די מדינה גופא און די רעגירונג, און פון דער צווייטער זייט — די מוסדות פון דער ציוניסטישער באוועגונג, און צווישן זיי קרן קימת און קרן־היסוד? עס איז שווער צו באשטימען פון פאראויס די גענויע איינטיילונג פון די אויפגאבן. אין אַ סכעמאטישער פארם לאזט זיך זאגן, אז די פליכט צו זארגן פארן אויפנעם פון מאסן יידישע עולים, וואס וועלן שטראמען אין דער יידישער מדינה, וועט ליגן אויף דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג און אירע מוסדות. דערפון דרינגען ארויס דריי אויפגאבן: די ארגאניזירונג פון עליה, איינשליסענדיק די צוגרייטונג פון עולים אין די גלות־לענדער און זייער אריבערפירן קיין ארץ־ישראל; דאס דערווערבן באדן פאר קאלאניזאציע אין דארף און שטאט; אַ קאלאניזאטאריש־לאנדווירטשאפטליכע טעטיגקייט, און אין אַ געוויסער מאס אויך דאס שיכון־ווערק. פון דער אנדערער זייט, וועט עס זיין די פליכט פון דער מדינה־רעגירונג און איר אפאראט צו דערפילן אלע אנדערע אויפגאבן וואס זיינען פארבונדן מיטן אויפבוי פון דער מדינה: די ארגאניזירונג פון אפאראט און דאס אויפריכטן די רעגירונגס־אינסטיטוציעס אין עפנטלעכע דינסטן; אַ פארצווייגטע פאליטישע ארבעט; זיכערקייט און פארטיידיקונג פון דער גאנצקייט פון דער מדינה; די זארג פאר די באדערפענישן פון דער באפעלקערונג, יידישע און אראַבישע צוגלייך. למשל דערציונג און קולטור, מעדיצינישע און סאציאלע הילף, — בקיצור, אַ טעטיקייט וואס באצוועקט דעם פארשריט פון דער מדינה און פון אלע איינוווינער. אויסערדעם וועט די מדינה מוזן זארגן פאר די נייע בירגער וואס וועלן אנקומען מיטן עליה־שטראם.

און דא זיינען מיר דערגאנגען צו אַ פונקט, ווו עס וועט זיך דערוועקן די נויטווענדיקייט פאר צוזאמענארבעט צווישן דער אדמיניסטראציע פון דער מדינה און די מוסדות פון דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג. אַט די בשותפות׳דיקע טעטיקייט נעמט ארום, קודם־כל, די רעאליזירונג פון לאקאלע, רעגיאנעלע און לאנדעס־פלענער פון אנטוויקלונג. מיר האבן שוין פריער קורץ אנגעוויזן אז די ארבעט קען אויסגעפירט ווערן אויף פארשיידענע וועגן: די לאקאלע אנטוויקלונגס־פלענער קען מען רעאליזירן

דורך צוזאמענארבעט צווישן דער מדינה־אדמיניסטראציע און די ארטיקע פארוואלטונגען, סיי די וואס עקזיסטירן שוין איצט און סיי די וואס וועלן אויפגעשטעלט ווערן מיט דער אנטוויקלונג פון לאנד און פארגרעסערונג פון דער באפעלקערונג. די רעגיאנעלע אנטוויקלונגס־פלענער וועלן פאדערן גרעסערע קאפיטאל־אינוועסטירונגען, אבער אויך זיי וועט מען קענען דורכפירן אין צוזאמענארבעט פון דער מדינה־אדמיניסטראציע מיט די מוסדות פון דער ציוניסטישער באוועגונג, אדער דורך די לעצטע אליין. אין דאזיקן פאל וועלן די מוסדות באקומען פון דער מדינה־אדמיניסטראציע קאנצעסיעס, סיי אלגעמיינע וואס באצוועקן דאס אויספירן פון אן אומפאסנדן אנטוויקלונגס־פלאן און אַ געוויסער זאנע, סיי ספעציעלע וואס באצוועקן דאס אויספירן אַ באשטימטע אויפגאבע אינם שטח פון קאנצעסיעס אין מדינה־מאסשטאב. עס האנדלט זיך דא וועגן אן אונטערנעמונג וואס וועט געהערן צו דער קאטעגאריע פון לאנדעס־פלענער, אדער וואס וועט העלפן אויספירן אן אומפאסנדן פלאן אין דער טעריטאריע פון דער גאנצער מדינה, — אלץ כדי צו פארלייכטערן און דערמעגליכן די רעאליזירונג פון אנטוויקלונגס־פלענער. בלויז אויף אזא אופן איז מעגלעך, אז דאס אויספירן פון די פלענער זאל זיך קאנצענטרירן אין די מוסדות פון דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג און נישט אנקומען צו געלטער פון דער מדינה וואס וועט זיין באלעסטיקט מיט זארגן צו פינאנסירן אירע אייגענע באדערפענישן. דאס אויספירן רעגיאנעלע אנטוויקלונגס־פלענער וועט מען אויך קענען איבערגעבן געזעלשאפטן, וואס וועלן געגרינדעט ווערן דורך דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג אדער אין צוזאמענארבעט מיט פריוואט־קאפיטאל, אונטער דער אויפזיכט פון דער ציוניסטישער באוועגונג און אירע צענטראלע מוסדות. און צום סוף, אנטוויקלונגס־פלענער אין לאנדעס־מאסשטאב, ווי דאס באוואסערונגס־ווערק, וואס באצוועקט צו ברייגנען וואסער פון וואסער־רייכע געביטן צו די וויסטע טיילן פון דער מדינה. דאס ברייגנען וואסער פאר דעם קאלאניזאטארישן ווערק פון נגב, וועט מעגלעך ווערן דורך אויספירן פלענער אין אַ לאנדעס־מאסשטאב. ארויסגייענדיק פון דער זעלביקער נויטווענדיקייט אין אן אומפאסענדער אנטוויקלונג וועלן אין דער צוקונפט אויפגעשטעלט ווערן בשותפות׳דיקע ווערק פון די צוויי שכנות׳דיקע מדינות: די יידישע און די אראבישע, כדי דורכצופירן אנטוויקלונגס־פלענער לטובתביידע מדינות צוזאמען.

סיי דירעקט, דורך זעלבסשטענדיקער רעאליזירונג, סיי אינדירעקט, דורך פינאנסירונג פון די ווערק פון דער יידישער מדינה — וועלן מוזן די מוסדות פון דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג נעמען אויף זיך די זארג צו פינאנסירן מיט גרויסע קאפיטאלן אַ סך אונטערנעמונגען. די פליכט פון דער יידישער מדינה וועט זיין צו זארגן פאר אירע איינוווינער פון ביידע פעלקער; פון דער אנדערער זייט וועט די ציוניסטישע וועלט־באוועגונג מוזן זארגן פאר די יידן אין גלות, כדי זיי צו ברייגנען קיין ארץ־ישראל און צו ווירקן פאר זייער אויפנעם און פראדוקטיוויזאציע פאר זייער פריוואטן נוצן און לטובת דער מדינה בכלל.

פון אלץ וואס איז געזאגט געווארן ביז איצט קענען מיר זען ווי גרויס עס איז די אויפגאבע וואס וועט ליגן אויף די פינאנסיעלע ווערקצייג פון דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג: קרן קימת און קרן היסוד. אַט די ביידע מוסדות וועלן מוזן דערפילן אַ גאָר גרויסע אויפגאבע: זארגן פאר דער פינאנסירונג פון דער עליה און איר ארגאניזירונג, פארן באדן דערוועורב און פאר קאלאניזאציע. צו די צוועקן וועלן זיי באדארפן אין משך פון אַ לאנגער תקופה אַ סך מיליאנען פונטן פון יאר צו יאר; און דאס געלט מוז אויך אין דער צוקונפט קומען פון גאנצן פאלק אויף וועמען עס ליגט דער חוב צו בויען די יידישע מדינה, צוזאמען מיטן ישוב. אַ גרויסן טייל פון דער אויפגאבע — און אין דער ערשטער תקופה ביז עס וועט זיך פארפעסטיקן די מדינה: דעם גרעסטן טייל, — וועט מוזן אויסטראגן דאס יידישע פאלק. אז די מדינה וועט באפעסטיקט ווערן און אירע פינאנסיעלע מעגליכקייטן וועלן גרעסער ווערן, וועט זי בהדרגה'דיק איבערנעמען אלץ מער און מער אויפגאבן וואס ליגן דערווייל אויף דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג.

די איינטיילונג פון אויפגאבן צווישן די ביידע נאציאנאלע קרנות — קרן קימת לישראל און קרן היסוד — וועט אויך להבא זיין, בערך, לויט די טעטיקייט־ליניעס וואס זיינען באשטימט געווארן פאר זיי ביז איצט: אויף דעם קרן קימת וועט ליגן די אויפגאבע צו דערווערבן באדן אין דארף און שטאט, און אויך דאס ווערק פון צוגרייטן באדן און באוואלדן דאס לאנד; דאקעגן וועט דער קרן היסוד מוזן זארגן פאר די באדערפענישן פון עליה און קאלאניזאציע. אבער די פינאנסירונג פון די אנטוויקלונגס־פלענער — סיי אין צוזאמענארבעט מיט דער מדינה און סיי זעלבשטענדיק, מטעם

דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג — וועט זיין די בשותפות׳דיקע אויפגאבע פוןביידע קרנות, לויט אן אלגעמיינער און באשטימטער רעגולאציע, אדער לויט אַ רעגולאציע וואס וועט אויסגעארבעט ווערן פון מאל צו מאל.

דאס פּריוואט־קאפּיטאל וועט אויך קענען טעטיק זיין ביים דערווערבן באדן אין דער יידישער מדינה. אמת, עס איז אַ ספק אויב לגבי שטחים פאר לאנדווירטשאפטלעכע צוועקן וועט פּריוואט־קאפּיטאל זיין גענייגט צו באדייטנדיקע אינוועסטירונגען. די זעלבע סבות וואס האבן פאראורזאכט די אפּוועזנהייט פון פּריוואט־קאפּיטאל אין דאזיקן טעטיקייט־געביט אין די לעצטע יארן, וועלן אויך עקזיסטירן אין דער צוקונפט. די באזייטיקונג פון געזעצלעכע שוועריקייטן, מיט דער ליקווידירונג פון באדן־גזירה אין דער יידישער מדינה, איז נאך נישט גענוג כדי צו דערמונטערן דעם פּריוואט־קאפּיטאל ער זאל זיך ווענדן צו לאנדווירטשאפטלעכער קאלאניזאציע, — ווייל דאס איז דאך אַ טעטיקייט־געביט וואס האט לויט זיינע נאטירלעכע אייגנשאפטן, ווייניק אויסזיכטן אויף רווחים. נאר עפענטלעכער און נאציאנאלער קאפּיטאל זיינען געאייגנט צו רעאליזירן אנטוויקלונגס־ווערק און לאנדווירטשאפטלעכע קאלאניזאציע. מען מוז, אלזא, אננעמען אז דער פּריוואט־קאפּיטאל וועט זיך באגרענעצן אין דעווערבן שטאטישע שטחים פאר שיכון און אינדוסטריע־צוועקן. און באמת, דא וועט זיך פארן פּריוואט־קאפּיטאל דערעפענען אַ ברייט פעלד פון כמעט אומבאגרענעצטער טעטיקייט. היות דער גרעסטער טייל פון די עולים וועט זיך קאנצענטרירן אין אינדוסטריע־אונטערנעמונגען, האנדל, קאמוניקאציע און אין אנדערע ענלעכע באשעפטיקונגען, וועלכע זיינען פון תמיד־אן געווען אַ געביט פון פּריוואט־קאפּיטאל, — וועט דאך, אזוי ארום, פּריוואט־קאפּיטאל דערפילן אַ באזונדערס וויכטיקע אויפגאבע ביים אויפריכטן און קאנסאלידירן די יידישע מדינה. די מדינה וועט, אבער, מוזן זארגן דערפאר, אז צוליב דער ברייטער טעטיקייט פון פּריוואט־קאפּיטאל אין באדן־דערווערב, זאל ווידער ניט אנטשטיין, ווי עס האט שוין פּאסירט אין פארשיידענע תקופות פון אונדזער קאלאניזאטארישן ווערק, אַ ווילדע ספּעקולאציע פון אומבאוועגלעכן אייגנטום; און עס זאל ווידער נישט קומען צו אַ פּרייז־שטייגערונג וואס קען שטעלן אין סכנה די געוואונשענע עקאנאמישע אנטוויקלונג פון דער מדינה.

די יידישע מדינה וועט מוזן פירן אַ סיסטעמאטיש געפלאנטע באדן־פאליטיק כדי צו פארווירקלעכן די דרינגענדיקע אויפגאבען, פאר וועלכע מיר שטיין בײַ די ערשטע שריט פון דער מדינה; און אויך,—ארויסגייענדיק פון אַ ווייטזיכטיקער באטראכטונג,—כדי צו געשטאלטן איר געזעלשאפטלעכן און עקאנאמישן פרצוף. עס איז נויטיק צו פארווירקלעכן אין דער מדינה אַ באָדן געזעצגעבונג וואס וועט, אין לעצטן חשבון, קענען ענדערן דעם אגראר־רעזשים, וואס הערשט צווישן דער באפעלקערונג פון דער גאנצער מדינה.

אין דער אמת׳ן זיינען פארבליבן אין ארץ־ישראל ביזן הײַנטיקן טאג רעשטן פון דער אפגעשטאנענער אגראר־ארדנונג, וואס באזירט זיך אויף אבדן־פארהעלטענישן פון מוסלמענישן פעדעראלן רעזשים, אין וועלכן ס׳זיינען פארגעקומען זינט אלטע צײַטן בלויז קליינע שינויים. דערבײַ מוז מען באצייכענען אַן ערנסטן דעפעקט אין דער טעטיגקייט פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג; טראָץ דעם, וואס זי האט ארײַנגעבראכט אייניקע גרונטענדערונגען אין אנדערע געזעצן, האט זי דאך איבערגעלאזן די באדן־געזעצגעבונג כמעט אָן קיין שום ענדערונג. אפן דאזיקן געביט זיינען געמאכט געווארן בלויז קנאפע התחלות וואס האבן נישט געקענט פירן צו קיין ענדערונג אין לעבן פון אראבישן דארף, אין זײַן געזעלשאפטליכער סטרוקטור, אין די פארמען פון באדן־אייגענטום און אין באציאונגען צווישן דעם באדן־באזיצער און באדן־באארבעטער. כמעט אלץ איז פארבליבן ווי פריער, בשעת דער אטאמאנישער הערשאפט, און אויך איצט, פונקט ווי אין יענע צײַטן, אנטשיידן די אלטע באגריפן אין לעבנס־שטייגער און אין געזעץ. דער מאנדאטארישער רעזשים וואס הערשט אין לאנד שוין דרײַסיק יאר האט נישט געמאכט כמעט קיין שום אנשטרענגונג צו פארבעסערן דעם מצב פון פעלאך אדער צו פארענדערן די סאציאלע סטרוקטור פון אראבישן דארף. און אויב טראָץ דעם זיינען אנטשטאנען ענדערונגען אין דער צערטיילונג פון באדן, אייגענטלעך אין די באדן־באציאונגען, — זיינען זיי דאך געקומען אלס רעזולטאט פונם יידישן קאלאניזאטארישן ווערק, וואס האט אַ סך אויפגעטאן אין דער ריכטונג פון פארקלענערן די גרויסע לאנדגיטער און איבערגעבן באדן צו די קליינע אייגענטימער, פויערים וואס זיינען זיך מפרנס פון זייער אייגענער ארבעט.

דער נייער רעזשים וואס וועט איינגעפירט ווערן אין דער יידישער מדינה, וועט מוזן אויסבעסערן, ווי ווייט מעגלעך, די פעלערן וואס זיינען איבערגעבליבן פון אלטן רעזשים. זיין פליכט וועט זיין אויסצופירן וויכטיקע און ווייטצילנדיקע טאטן, כדי צו הייבן דעם לעבנס־סטאנדארט פון די אראבישע פויערים, און כדי אויסצוגלייכן דעם וועג פאר אנטוויקלונג און אויסברייטערונג פון דעם יידישן קאלאניזאטארישן ווערק.

לאמיר דערמאנען קורץ איניקע פון אָט־די טעטיקייטן:

א. אַ שנעלע ״רעגולאציע פון באדן־ענינים״ אין אלע שטחים פון דער מדינה. דאס וועט דערגרייכט ווערן דורך אויפקלערן אלע פראגן פון אייגענטום, חזקה און פאכט, און דורך אויסגלייכן קאנפליקטן וואס עקזיסטירן אין דער הינזיכט צווישן יחידים און צווישן זיי מיט דער מדינה. די דערמאנטע רעגולאציע איז שוין דורכגעפירט געווארן, אין אַ גרויסער מאָס, אין די צפונ׳דיקע טיילן פון דער יידישער מדינה, וווּ עס זיינען פעסטגעשטעלט געווארן, אין גרעסטן טייל, די אייגענטום־רעכט אויפן באדן. אבער אין דעם דרומ׳דיקן טייל פון דער מדינה האט מען נאך נישט אנגעהויבן מיט דער רעגולאציע־טעטיקייט. צוליב דעם וועט מען מוזן, קודם כל, אויסמעסטן אין אַ שנעלן טעמפּאָ די יעניקע שטחים וואס זיינען נאך ניט אויסגעמאסטן. אַ וויכטיקער שריט ביים איינארדנען די באדן־ענינים אין אראבישן דארף וועט געמאכט ווערן מיט דעם סיום פון באדן־פארטיילונג אין דערפער, ווו דער באדן־פארמעג ווערט נאך היינט־צו־טאג געהאלטן אויפן סמך פון אייגענטום רעכט — מושאע. אַ פארבאדינג צו רעאליזירן די צעטיילונג איז, ווי געזאגט, די אויפקלערונג פון אלע געזעצליכע פראגן, וואס זיינען ביז איצט נישט אנטשיידן, ווי אויך די אויפקלערונג פון אלע תביעות וואס עקזיסטירן איצט, אדער וועלן זיך דערוועקן אינם פראצעס פון אויספירן די ״רעגולאציע״.

עס איז נויטיק צו פארווירקלעכן די דאזיקע טעטיקייטן, אויב מיר ווילן, סוף־כל־סוף, פארענדיקן די אלטע פרשה, אַ נאכבלייבעניש פון פארגאנגענהייט, און אויסקלייבן דעם וועג פאר אַ נייעם און פרייען אויפבוי. דאס מושאע־אייגנטום, וואס שטערט און פארהינדערט, לכל הדעות, די אנטוויקלונג און אויפבוי פון דארף, ברייגנט מיט זיך אויך איניקע נעגאטיווע באגלייט־דערשיינונגען, וועלכע עס איז זייער ווינשענסווערט צו באזייטיקן: די צעברעקלונג פון דער פויערים־נחלה און איניקע קליינע, אָפּ־

געזונדערטע פאנאנדערגעווארפענע פארצעלן און אויך אַ ניט־געווונשענע פארם פון צעטיילונג וואס בילדעט לאנגע און שמאלע באָדן־שטרייפן. דאס זיינען פאקטארן וואס באשווערן אַ געהעריקע ווירטשאפטלעכע באַאַרבעטונג און קענען, אפילו, מבטל זיין פון אנהויב־אָן אלע אנשטרייכגונגען צו אינטענסיפיצירן די לאנדווירטשאפט, צו פארקלענערן די איינהייטן פון עקזיסטענץ־שטח פאר דעם פּויער׳ס ווירטשאפט, און שאפן באָדן־רעשטן. און אין דעם ליגט דאך דער העכסטער און אנטגילטיקער ציל פון די אנטוויקלונגס־פּלענער, וואס מוזן ענדלעך פּירן צו דער רעאליזאציע פון דער אגראר־רעפארם לויט אונדזערע באגריפן, ד.ה. צו אַ נייער צעטיילונג פון באָדן־אייגנטום צוזאמען מיט דער פארבעסערונג פון דעם מצב פון די פּויערים.

ב. דאס שאפן פון אַ באָדן־געזעצגעבונג, מיטן ציל צו פארהאלטן די נטיה פון שטייגערונג אין באָדן־פּרייזן, וואס הערשט אין לאנד שוין אַ סך יארן. אָט דער איבערטריבענער אויפשטייג פון באָדן־פּרייזן קומט פון די משונה׳דיקע באדינגונגען וואס עקזיסטירן אין לאנד: קינסטלעכע באגרענצונגען אינם פארקער פון באָדן־האנדל; פון איין זייט — דער געוואלדיקער ווילן ביי יידן צו דערווערבן באָדן פאר זייער אויפבוי־ווערק און צו באצאלן יעדן פּרייז פאר דעם וואס איז דאס ערשטע און וויכטיקסטע צווישן די קאלאניזאציע־באדערפענישן; און פון דער צווייטער זייט — אַ ווידערשטאנדס־דרוק מצד די אראבער, וואס שטרעבן צו פארבאטן דורך פארשיידענע צוואנגס־מיטלען דעם באָדן־פּארקויף צו יידן, אויך ווען דאס זאל זיין אַ לעבנס־נויטווענדיקייט פאר די אראבישע באָדן־באזיצער. אויף דעם דאזיקן הינטערגרונט האט אויפגעבליט די ווילדע שפּעקולאציע, וואס אויך זי העלפט אונטער, נישט ווייניק, דעם אויפשטייג פון באָדן־פּרייזן. עס איז אַ דרינגנדיקע נויטווענדיקייט פאר דער געזונטער אנטוויקלונג פון דער מדינה צו באקעמפן דעם אויפשטייג פון באָדן־פּרייזן און זיין נעבן־דערשיינונג — די שפּעקולאציע מיט באָדן.

עס גייט דא וועגן דער צרה פון שפּעקולאציע — וואס שעדיקט סיי דעם לאנדווירטשאפטלעכן, סיי דעם שטאטישן באָדן. דער אונטערשייד צווישן די צוויי קאטעגאריעס איז בלויז אין זייער פּרייז־סטאנדארט, אבער די עצם דערשיינונג, מיט אירע נייגונגען און רעזולטאטן, איז די זעלביקע פאר דארף און שטאט, — און אויך די נויטווענדיקייט צו באקעמפן די שפּעקו־

לאַציע איז גלייך בייביידן. עס זיינען פאראן אייניקע מלחמה־מיטלען קעגן דער צרה און מיר וועלן דערמאנען בלויז אזעלכע, וואס שטייען אין דירעקטן צוזאמענהאנג מיט אונדזער טעמע: פארעפענטלעכן אַ געזעץ, וואס וועט פארבאטן איבערצולאזן די ערד נישט באארבעט, אָן אויסנוצונג, לענגער ווי אויף אַ באשטימטן טערמין, וואס וועט געזעצלעך פעסטגעשטעלט ווערן. אויסנוצן באטייט: געהעריקע לאנדווירטשאפטלעכע באארבעטונג אדער אויפשטעלן אַ נוצלעכן בוי אויף אַ שטאטישן מגרש (בוי־פלאץ). עס וועט אין דעם זיין אַ מין באנייונג פון אַן אלטן געזעץ, וואס האט עקזיסטירט אין די צייטן פון דער אטאמאנישער הערשאפט, אבער איז כלל נישט געווען אין געברויך. אזא מין געזעץ האט אַ קלארן עקאנאמישן און סאציאלן ציל, — ער שטרעבט צו פארגרעסערן די לאנדווירטשאפטלעכע פראדוקציע אין דער מדינה און אויסצוברייטערן די באשעפטיקונג פון די ארבעטנדיקע מענטשן, — דורך אַ געהעריקער עקספלאָאַטאציע פון באדן.

דער צווייטער מיטל צו באקעמפן פרייז־שטייגערונג איז ארויפלייגן שטייערן אויף אומבאנוצטן באדן און מגרשים. די שטייערן מוזן זיין פראגרעסיווע, לויט די באדן־קאטעגאריעס און לויט זייער מרחק פון צענטרען פון עקאנאמישער אנטוויקלונג. אויך דא איז די שטרעבונג צו דערוועקן און דערמונטערן אַ ווירקזאמע עקספלאָאַטאציע פון באדן. עס זיינען פאראן פארשיידענע פארמען פון שטייער־אויפלייגן: מצד די לאקאלע פארוואלטונגען, ד.ה. שטייערן וואס באציען זיך בלויז צו אַ געוויסן געביט, אדער מדינה־שטייערן אין דער גאנצער מדינה־טעריטאריע. עס איז מעגלעך ארויפצולייגן שטייערן לויט פארשיידענע שטופן, נעמענדיק אין חשבון דעם באזונדערן כאראקטער פון יעדער זאנע אדער באשריינקען די שטייערן בלויז אויף באשטימטע אנטוויקלונגס־זאנעס אלס אַ הילפסמיטל צום אויספירן דעם אנטוויקלונגס־פלאן. וואס איז שייך צו שטעטישע אנטוויקלונגס־פלענער, — איז דאך מעגלעך, אַ חוץ ארויפלייגן שטייערן אויף מגרשים וואס ווערן נישט אויסגענוצט פאר בוי־צוועקן, — צו באשטימען ספעציעלע בוי־תקנות וועלכע זאלן דערמונטערן דעם בוי פון קאמפאקטע שיכון־ווערק, כדי צו פארגרעסערן דעם אויפנעם־כוח פון די באטרעפנדע שטאטישע זאנעס און צו פארזיכערן די בעסטע באדינגונגען, אין הינזיכט פון געזונטהייט און עפענטליכער ארדנונג.

ג. אַן אנטשיידנדיקן ווערט האט די בוי־פלאנמעסיקייט אין אלע אירע

שטופן, אין דארף און שטאט, לאנדווירטשאפט און אינדוסטרי, שיכון און עפענטליכע בנינים. עס איז אבסאלוט נויטיק שטרענג דורכצוקוקן די שטאטישע און רעגיאנעלע בוי־פלענער, זיי זאלן זיין ווי געהעריק אויסגעארבעט; אזוי מוז אויך זיין אַ פולע אויפזיכט איבערן אויספירן פון די אנטוויקלונגס־ארבעטן, נישט נאר אין די שטעט נאר אויך אויסערהאלב זיי — אין ברייטע זאנעס. דערפון איז אפהיינגיק נישט נאר די פארם פון די ישובים וואס מיר בויען, פון צוועקמעסיקן און עסטעטישן שטאנדפונקט; נאר אויך, אין אַ גרויסער מאָס, די פארגרעסערונג פונ׳ם אויפנעם־כוח אין די עקזיסטירענדיקע און צוקונפטיקע צענטרען. אַ שטאטישע און רעגיאנעלע בוי־געזעצגעבונג, אויסגעארבעט און באטראכט ביז צום לעצטן פרט און באגרינדעט אויף די אנטוויקלונגס־פאדערונגען און די נייעסטע פארשונגען אין דער תקופה נאכן לעצטן וועלט־קריג — איז אַ פארבאדינגונג פאר דער געהעריקער אנטוויקלונג פון אונדזערע קליינע און גרויסע שטאטישע צענטרען. וואס איז שייך די לאנדווירטשאפטליכע אנטוויקלונגס־זאנעס, וועט אויך דא נויטווענדיק זיין אויסצוארבעטן אַ ספעציעלע געזעצגעבונג וואס וועט דערמעגלעכן דארט אויסצופירן די אגראר־רעפארם אלס רעזולטאט פון די אנטוויקלונגס־פלענער. די מדינה־אדמיניסטראציע; אנטוויקלונגס־געזעלשאפטן, וועלכע וועלן געניסן פון אַ באזונדערן געזעצלעכן סטאטוס, און במילא אויך פון ספעציעלע פולמאכטן; די קאלאניזאטארישע מוסדות פון דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג, ווי קרן קימת לישראל און קרן־היסוד, און אפשר אויך נייע געזעלשאפטן וואס וועלן געגרינדעט ווערן, — די אלע וועלן בילדן די ווערקצייג צו רעאליזירן די אנטוויקלונגס־פלענער און די אגראר רעפארם. די ספעציעלע מדינה־געזעצגעבונג וועט דעפינירן די פולמאכטן און וועט אויסטיילן די נויטיקע פולמאכטן כדי צו רעאליזירן די באטרעפנדע פלענער, אין געזעצגעבערישער, ארגאניזאטארישער, טעכנישער און פינאנסיעלער הינזיכט. די פולמאכטן מוזן זיין ברייטע און ווייטגרייכענדע ביז צום רעכט צו רעקוויזירן באדן, ווען דאס וועט זיין נויטווענדיק, אדער איבערצוזידלען איינוווינער, אויף אַ געאַרדנטן שטייגער, פון איין אָרט צום צווייטן אין אַ באשטימטער זאנע אדער מחוץ דער זאנע, אין די תחומים פון דער יידישער מדינה.

די שטאט פון מלכות בית־דוד, דאס הארץ פון יידישן פאלק, ירושלים, איז נישט איינגעשלאסן אין דער מדינה. מיר האבן פארבויגן אונדזער קאָפּ פאר דעם דאזיקן באשלוס פון די פארייניקטע נאציעס און מיר האבן אנגענומען די גזירה. ירושלים וועט ניט זיין די הויפטשטאט פון דער יידישער מדינה, אבער זי וועט אייביק בלייבן די הויפטשטאט פון יידישן פאלק. פארהייליקט אין דער טראדיציע פון דורות. די אייביקע פארבינדונג מיט אָט־דער שטאט, וואס האט זיך פארוואנדלט אין אַ סימבאל פון גאנץ ארץ־ישראל, און פון דער פרעכטיקער פארגאנגענהייט פון עם־ישראל אין אונדזער לאנד, — קען נישט אָפּגעמעקט ווערן, אפילו נישט דורך אַ באשלוס פון דער וויכטיקסטער אינסטאנץ אין דער וועלט. מיר האבן אנגענומען די גזירה וועגן דער אומאָפּהענגיקייט פון ירושלים. אבער ירושלים אין אונדזערע צייטן איז שוין נישט בלויז אַ סימבאל, נישט בלויז אַ צענטער פון רעליגיעזער קדושה, פון קולטור און געשיכטע וואס ציילט טויזנטער יארן — ירושלים איז אויך אַ יידישער ישוב, אַ צענטער פון יידישן לעבן, און אָט־דער צענטער מוז עקזיסטירן אויך אין דער צוקונפט. עס טאָר נישט פאסירן אז ירושלים זאל עפּעס פארלירן פון איר חשיבות אין ישוב, אלס אַ שטאט וואס האט אן אנטשיידנדיקע יידישע מערהייט (105.000 דן אין אלגעמיינער באפעלקערונג פון 170.000 נפשות, אדער 62%, — לויט אן אפשאצונג פון סוף 1947). עס איז די פליכט פון יידישן פאלק צו מאכן די גרעסטע אנשטרענגונג כדי אָפּצוהיטן די פּאזיציע פון דעם יידישן ישוב אין ירושלים. עס טאר בשום אופן נישט געשען, אז די צאל יידן אין עיר־הקודש זאל חלילה פאלן. מען טאר נישט דערלאזן, אז דער טייל פון יידן אין דער שטאט־באפעלקערונג זאל זיך אומגינסטיק פארענדערן פאר אונדז. עס איז אויסער יעדן ספק, אז ירושלים איז עלול צו ליידן פון מאטעריעלן שטאנדפונקט דורך דער פארענדערונג פון רעזשים, ווייל די שטאט וועט אויפהערן צו זיין אַ פּאליטישער און אדמיניסטראטיווער צענטער פון גאנצן לאנד און פון דער רעגירונגס־אדמיניסטראציע און אירע פארשיידענע דעפּארטאמענטן.

אַסך יידן, און הלואי זאל זייער צאל נישט זיין צו גרויס, וועלן פארלירן דעם קוואל פון זייער פרנסה, ווארום אייניקע ווירטשאפטלעכע באשעפטיקונגען זיינען פארבונדן מיט דער לאגע פון ירושלים אלס אַ הויפּט־שטאט

פון ארץ־ישראל. אלסביישפיל לאמיר דערמאנען די רעגירונגס־אנגעשטעלטע וואס זייער גרעסטער טייל וועט פארבלייבן ארבעטסלאז אין ירושלים, און וועלן מוזן אודאי פארלאזן די שטאט, אויב זיי וועלן אריבערגיין אין אפאראט פון דער יידישער מדינה. און נאך אייניקע קאטעגאריעס מענטשן וועלן פארלירן זייערע עקאנאמישע פאזיציעס אין שטאט. מען מוז אויך נעמען אין באטראכט דעם צוציאונגס־קראפט פון דער יידישער מדינה, וואס וועט ווירקן אויף געוויסע שיכטן מיטן צויבער פון זעלבסטשטענדיקייט, מיטן שפרודלדיקן יידישן לעבן און מיט טויזענטער מינים פארבינדונגען. מיר טארן ניט פארזען די סכנה, אז עס קען קומען צו אן עקאנאמישער ירידה אין ירושלים, און דער יידישער ישוב אין שטאט וועט פארלירן זיין וויכטיקע פאזיציע. עס וועט נויטיק זיין אנצושטרייגען אלע כוחות, פון ישוב און פון דער ציוניסטישער וועלט־אבוועגונג, כדי צו פארמיידן די אויסוואנדערונג פון דער שטאט. אמת, ירושלים וועט טאקע אויפהערן צו זיין אַ צענטער פאר דער מאנדאט־רעגירונג, מיט אירע אפטיילונגען און גרויסן פערסאנאל. טראץ דעם וועלן דא זיין אייניקע וויכטיקע צענטרען. די אינסטיטוציעס פון דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג וועלן מוזן פארבלייבן אין דער הויפט־שטאט פון עם־ישראל, כדי מקיים צו זיין די לעבעדיקע פארבינדונג מיטן יידישן פאלק אין אלע זיינע גלות־לענדער. עס רעדט זיך, קודם כל, וועגן די יעניקע אפטיילונגען פון דער ציוניסטישער הנהלה, וואס וועלן נישט זיין ענג פארבונדן מיטן אפאראט פון דער יידישער מדינה, און אזוי אויך די נאציאנאלע פאנדן, קרן קימת לישראל און קרן־היסוד. ירושלים וועט אויך זיין דער זיץ־פלאץ פון דעם פארוואלטונגס־אפאראט פון דער אינטערנאציאנאלער זאנע, און אויך די צענטראלע אדמיניסטראציע פון דעם עקאנאמישן בונד פאר ביידע מדינות — די יידישע און אראבישע, — לויט דעם באשלוס פון די פאראייניקטע נאציעס. און אין די דאזיקע אינסטיטוציעס וועט זיך אויך געפינען פלאץ פאר אַ געוויסער צאל יידישע אנגעשטעלטע.

די ציוניסטישע באוועגונג וועט מוזן זארגן אן אויפהער פאר דער אנטוויקלונג פון ירושלים; אויסנוצנדיק אלע מעגלעכקייטן אז די שטאט זאל זיך צובליען. אין אָט די אנטוויקלונגס־פלענער קען מען באצייכענען דריי ריכטונגען: די צוציונגס־קראפט פון ירושלים אלס אַ היסטארישער אָרט וועט אויך ווייטער פארבלייבן, ווייל דאס איז אן אָרט ווו עס געפינען זיך

אַסך רעשטן פון רעליגיעזער, ארכעאלאגישער און קינסטלערישער באַדייטונג ; עס איז אויך אַן אָרט וואס צייכנט זיך אויס מיט שיינקייט פון לאנדשאפט און מיט אַן אויסערגעוויינליכן צויבער, און טויזנטער רייזענדע און טוריסטן וועלן אויך אין דער צוקונפט קומען באזוכן ירושלים ; עס לאזט זיך פארוואנדלען דאס לאנד אין אַ טוריסטן־צענטער. מען מוז אויך זארגן, אז אין דער ארגאניזירונג פון טוריסטן־פארקער זאלן יידן נעמען אַ באַדייטענדיקן אנטייל ביים אויפשטעלן האטעלן, ביים גרינדן רייזעגעזעלשאפטן און בכלל אין אלע טעטיגקטן וואס זיינען פארבונדען מיט דער טוריסטיק, וואס קען אויך באשעפטיקן אסך מענטשן. ירושלים איז ראוי זיך צו פארוואנדלען אין אַ וועלט־צענטער פון אלגעמיינער און יידישער טוריסטיק, און עס זיינען אויך דא פערספעקטיוון דאס פולשטענדיק צו דערגרייכן. די יידן וועלן אויך ווייטער קומען פון אלע עקן וועלט צו די טויערן פון דער אייביקער שטאט.

די צווייטע ריכטונג וועט זיין: די אנטוויקלונג פון תורה־ און לער־אנשטאלטן אין אַ גאר גרויסן מאסשטאב. אַ קערן עקזיסטירט שוין היינט אין פארשיידענע תורה־מוסדות, און באזונדערש אין די לער־אנשטאלטן פון העברעאישן אוניווערסיטעט אויפן הר־הצופים. עס איז אויך פאראן אַ ברייטער פלאן, — לויט דער צאל פון די לער־אנשטאלטן און לויטן באדן־שטח — אויפצוריכטן אויפן הר־הצופים אַ קולטור־שטאט, וואס וועט ארומנעמען די אוניווערסיטעט מיט אלע אירע אפטיילונגען, די אוניווערזיטעטס־שפיטעלער, ווינהייזער פאר פראפעסארן און סטודענטן; און אויך אנדערע מוסדות פאר דערציונג און אויסבילדונג, צווישן זיי מוזיק און קונסט־שולן, מוזעאומס פאר קונסט און אלטערטימלעכקייט, א.א.וו., אַ שטאט פון תורה און וויסן אינם פולן זין פוןווארט.

ירושלים וועט ווערן אַ צענטער פון תורה און וויסן פארן עם־ישראל אין די גלות־לענדער, פארן לימוד פון תורה און פאר אלגעמיינער וויסנשאפט. אויך אַ גרויסער מעדיצינישער צענטער וועט דא אויפגעריכט ווערן, אַ צענטער וואס וועט האבן צוציונגס־קראפט פאר קראנקע און ליידנדע אין אלע לענדער פון אָריענט. דער גייסטיקער צענטער פון יידישן פאלק וועט אויך בילדן אַ וויכטיקן עקאנאמישן גורם, ער וועט קאנצענטרירן ארום זיך טויזנטער סטודענטן און הונדערטער לערער און לעקטארן און וועט, אזוי ארום, שאפן ארבעט און פרנסה אין אַ וויכטיקן מאסשטאב.

איז, אבער, דא נאך אַ דריטע ריכטונג אין דער אנטוויקלונג פון ירושלים : שאפן אין שטאט און אין איר אומגעגנט אַ ווערטפולע אינדוסטריע, פארשטארקן און קאנסאלידירן די שוין עקזיסטירנדיקע אינדוסטריע־אונטערנעמונגען און אויפשטעלן נייע, וואס זאלן לויט זייער אייגנשאפט צוגעפאסט זיין צו די באזונדערע באדינגונגען פון דער שטאט. עס זיינען פאראן פערספעקטיוון צו גרינדן אין דער אינטערנאציאנאלער זאנע געוויסע מינים פון לייכט־אינדוסטריע, און אויך צו אנטוויקלען די שטיין־אינדוסטריע, אויסנוצנדיק דאס רייכטום פון אויסגעצייכנטן רוי־מאטעריאל, וואס געפינט זיך אין דער אומגעגנט פון ירושלים.

די אנטוויקלונגס־אנשטרייגונגען וועלן געמאכט ווערן מיט דער כוונה צו שאפן אין שטאט נייע פרנסה־קוואלן, אנשטאט יענע וואס וועלן אויפהערן צוליב די ענדערונגען אין רעזשים, און אויף אזא אופן אויפהאלטן די פאזיציע פון דער שטאט. ס׳איז אויסערגעוויינליך וויכטיק, ממש פון היסטארישן באדייט, מקיים צו זיין די יידישע פאזיציע אין ירושלים, די נחלה פון אונדזער פארגאנגענהייט און האפנונג פון אונדזער צוקונפט, דער צענטער פון דעם בונד צווישן פאלק און זיין הויפשטאט. אין דעם דאזיקן געראנגל פאר דער יידישער פאזיציע אין ירושלים, וועט דערפילן אַ חשובע ראל די טעטיגקייט פון די נאציאנאלע פאנדן און עס איז אַ געבאט פארן קרן קימת לישראל — פארצוזעצן זיין טעטיקייט אויסצולייזן ירושלים און זי אנטוויקלען, אויסצובררייטערן די עקזיסטירנדיקע יידישע שכונות, זיי פארבינדן אין ברייטע יידיש באפעלקערטע־שטחים, וועלכע דערמעגלעכן אַ צוועקמעסיקע און אויסגערעכנטע פלאנירונג, בויען הייזער פאר יענע יידישע איינוווינער, וואס האבן ביז איצט ניט זוכה געווען צו אַ באשטימטן און איינגעארדנטן וווינארט, ליקווידירן די צאלרייכע ארעמקייט־פערטלען און פארזיכערן אַ בעסערן שיכון פאר איר פארשיידענארטיקער יידישער באפעלקערונג. אזוינע קאמפאקטע שכונות וועלן דערמעגלעכן די אנטוויקלונג פון יידישע מוניציפאלע אינסטיטוציעס, וואס וועלן פארהאלטן גרויסע טיילן פון דער שטאט, אויב מיר וועלן אין איר מקיים זיין אן אויסגעשפראכענע יידישע מערהייט.

דורך דער צוזאמענפלעכטונג פון די אלע טעטיגקייטן וועט אפגעהיט ווערן דער ספעציפישער כאראקטער פון דער שטאט. די יידישע ירושלים, אויב אפילו זי וועט אפגעריסן זיין פונם גוף פון דער יידישער מדינה, וועט

אויך אין דער צוקונפט פארבלייבן די קרוין פון איר פראכט, דער סימבאל פון דער אייביקער האפנונג פון עם ישראל אין אלע זיינע גלות־לענדער.

אין דער יידישער מדינה וועט זיך נישט בלויז רעאליזירן די אגראר־רעפארם אין איר באזונדערער פארם, נאר עס וועט אויך קומען צו אַ בהדרגה׳דיקער נאציאנאליזאציע פון באדן. שוין אין אנהויב פון דער עקזיסטענץ פון דער יידישער מדינה, וועט זיך געפינען אין די הענט פון קרן קימת לישראל — די אינסטיטוציע וואס רעפרעזענטירט דאס גאנצע פאלק — אַ באדן־פארמעג פון 830.000 דונאם בערך (פון דעם קרן־קימת פארמעג וואס באטרעפט 920.000 דונאם צום סוף תש״ז, געפינען זיך אין די תחומים פון דער אראבישער מדינה בערך 90.000 דונאם, און אין דער אינטערנאציאנאלער זאנע פון ירושלים 2.000 דונאם), אדער אומגעפער זעקס פראצענט פונם שטח פון דער מדינה. דער דאזיקער פארמעגן וועט מיטן פארלויף פון דער צייט כסדר שטייגן פאראלעל מיט דער פארזעצונג און אויסברייטערונג פון דעם קרן קימת ווערק און צום סוף קען זיך פארוואנדלען אַ באדייטנדיקער טייל באדן פון דער מדינה, — איז באזיץ פון גאנצן פאלק, אין דער צוקונפט ווי ביז איצט, דורך דעם נאציאנאלן קאפיטאל, וואס וועט אויך להבא האבן דאס רעכט צו דערפילן די אויפגאבע פון אַ פּיאָנער, פון אַ חלוץ וואס גייט פאר דער גאנצער מחנה.

דער פרינציפ פון באדן־נאציאנאליזירונג האט באוויזן זיין פראקטישע ווירקזאמקייט אויך ביז איצט: דער גרעסטער טייל פון דער יידישער קאלאניזאציע אין לאנד איז דורכגעפירט געווארן אויף פאלקס־באדן. די דאזיקע סיסטעם האט זיך אויסגעווירקט ניט נאר טעארעטיש, נאר אויך פראקטיש, אין טאג־טעגלעכן לעבן. די וויזיע פון אונדזערע נביאים ווערט פארוואנדלט אין אן עקאנאמישע און סאציאלע ווירקלעכקייט. דאס פארזיכערט אונדז אז דער דאזיקער פרינציפ האט אין זיך די קראפט צו ווירקן און זיך צו פארשפרייטן אויך אין דער צוקונפט. מיר ווייסן גאנץ

גוט, אז עס האבן זיך איינגעפונען אייניקע פעלערן אין דער רעאליזירונג פון דעם פרינציפ, און אין דער צוקונפט מוז מען די פעלערן באזייטיקן. מיר האפן, אז אין דער יידישער מדינה וועלן מיר קענען מער אויפטאן ווי ביז איצט, כדי די פעלערן אויסצובעסערן; מען מוז אננעמען אז די מוסדות וועלכע פירן אן מיט דער ציוניסטישער ארבעט וועלן באקומען אַ ספעציעלן סטאטוס אין דער מדינה, וואס וועט זיי געבן די געהעריקע געזעצליכע און פראקטישע פולמאכט, כדי דאס צו טאן לטובת דער מדינה און דעם פאלק.

דעם קרן קימת לישראל איז באשטימט געווארן די ספעציעלע אויפגאבע צו דינען אלס אַ היופט־ארכיטעקט אין דעם אויפבוי פון דער נייער יידישער געזעלשאפט. נישט נאר אַ יידישע מדינה מוזן מיר אויפריכטן, נאר אויך אַ בעסערע געזעלשאפטליכע ארדנונג, אַ גערעכטערע, אַ זיכערערע. דאס אייביקע פראבלעם פון באדן־אייגענטום איז נאך נישט געלייזט געווארן אין קיין שום אָרט אויף דער וועלט, — און מיר ווילן האפן און גלויבן, אז מיר וועלן קענען געפינען אַ לייזונג דערצו אין דער נייער געזעלשאפט וואס מיר שאפן אין לאנד. אַ נאציאנאל באדן־אייגענטום וואס זאל פולשטענדיק גאראנטירן אז די ערד, אָט דער ווערקצייג פון ערשטיקער און וויכטיקסטער פראדוקציע אין מענטשלעכן לעבן, זאל זיך פאקטיש געפינען אין די הענט פון פאלק, און זאל אונטער קיינע אומשטענדן און אין קיין פלאץ נישט פארקויפט ווערן אויף אייביק, — “והאדמה הזאת לא תימכר לצמיתות”, די ערד וועט איבערגעגעבן ווערן צו אירע באארבעטער, כדי זי אויסצונוצן אויפן בעסטן אופן, לויט באדינגונגען וואס ווערן פעסטגעשטעלט אין פאכט־קאנטראקט, דער “מגילת הברית” צווישן דעם באדן־אייגענטימער און באדן־באארבעטער, צווישן דעם פאלק און יעדן איינעם וואס איז זוכה מקיים צו זיין די מצוה פון ערד־ארבעט.

דאס באשטימען פון מעגלעך־קלענסטע שטח־איינהייטן פאר די פעכטער פון נאציאנאלן באדן, וועט פארשאפן די מעגליכקייט צו געבן אן עקזיסטענץ פאר אַ סך ארבעטענדיקע און שאפענדע מענטשן, וואס זיינען פארבונדן מיטן באדן און זיינען “מוציא לחם מן הארץ” דורך אייגענער מי און ארבעט. אויף אזא אופן וועט אויפקומען אַ געזעלשאפט, אין וועלכער עס וועט מער נישט עקזיסטירן קיין באדן־אייגנטום מיט אלע באקאנטע נעגאטיווע, עקאנאמישע און סאציאלע באגלייט־דערשיינונגען.

די ערד וועט געהערן צום פאלק, און דער ציבור, דאס גאנצער פאלק, וועט דערפון ציען נוצן. די ערד וועט אויפהערן צו זיין אַ קוואל פון בארייכערונג פאר יחידים, צום גרעסטן טייל דורך עקספּלואטירן אנדערע, נאר אדאנק דעם וואס זיי באזיצן דעם דאזיקן אייגנארטיקן נכס — די ערד.

ניין, די ערד וועט דינען אלס אַ קוואל פון עקזיסטענץ און דערנערונג, פון פרנסה און אַ פארזיכערטן לעבן פאר יעדן איינציקן וואס איז גרייט זי צו באארבעטן און ארייננצולייגן אין דער ארבעט זיינע בעסטע כוחות; יעדן איינעם, וואס איז מקריב זיין ענערגיע כדי צו באלעבן דעם וויסטן מדבר—מיט זיין מי און איניציאטיוו, מיט זיין וויסן און ווילן. די וויסטע ערד וואס ווערט אויפגעוועקט צו לעבן דורך דער קארפט פון בויער־חלוצים, וועט פארוואנדעלט ווערן אין רכוש פון דער גאנצער יידישער נאציע.

עס איז אזוי ארום מעגלעך, אז ארץ־ישראל זאל זיין דאס איינציקע לאנד אין דער וועלט, ווּ עס וועט זיך פארווירקלעכן די גרויסע סאציאלע וויזיע. און עס פּאסט טאקע אונדזער לאנד — דעם צענטער פון הומאנער טעטיקייט און מאראלישן געראנגל פון אונדזערע טרוימער און נביאים, — אז זי זאל דינען אלס אַ צענטער פון פארווירקלעכונג פון דער דאזיקער דערהויבענער סאציאלער רעוואלוציע; זי וועט אויסגעפירט ווערן אויף פרידלעכע וועגן, דורך ארבעט און שאפן, דורך דער ענערגיע און התלהבות פון די וואס וועלן אויפריכטן די יידישע מדינה און וועלן אין איר בויען די נייע יידישע געזעלשאפט.

אַ ממש היסטארישע אויפגאבע — צו לייגן דעם יסוד פאר אַ נייער געזעלשאפטלעכער ארדנונג — שטייט פארן קרן קימת לישראל אין דער באצנטער תקופה, ווען עס וועט פארווירקלעכט ווערן אַ דורות־לאנגער טרוים. און דער קרן קימת לישראל מוז דערפילן די אויפגאבע אין איר גאנצן פארנעם.

ירושלים, כסלו תש״ח.

PRINTED IN PALESTINE

געדרוקט אין ׳דפוס השילוח׳ ירושלים